Debrecen, 1931. XXXV. évfolyam 167. szám. Szerda, július 29.

DEBRECZENI UJSÁG

HAJDUFÖLD

Előfizetési ára egy hóra 3 P negyedévre 9 P
Egyes szám ára hétköznap 10 fill., vasárnap 20 fill.
Kiadóhivatal Kossuth-utca 3. szám, I. emelet

Felelős szerkesztő
vitéz KOLOSVÁRY-BORCSA MIHÁLY

Szerkesztőség Józse kir. herceg-utca 16. szám
Telefonszámok: Kiadóhivatal 41.
Szerkesztőség: 3-48. — (éjjel 8-37.) Nyomda 3-47

Ma féláru jegynap olvasóinknak a Vigszinházban

ELFOGTÁK A BALMAZUJVÁROSI KETTŐS RABLÓGYILKOSSÁG TETTESÉT

Szabó Sándor, a meggyilkolt Kecskésné unokaöccse egy tehén áráért verte agyon áldozatait

A gyilkos résztvett a temetésen, ő hantolta fel a sirt, házigazda volt a halotti toron és vigasztalta az özvegyen maradt férjet – A jó rokont szimuláló emberre feleségének rémülete terelte a csendőrség gyanuját

Megdöbbentő részletek a gonosztevő elfogásáról, drámai vallomásáról, szörnyü cinizmusáról és a borzalmas helyszini szemléről

Kaszakalapáccsal és féltéglával gyilkolt az alig 25 éves napszámos

(A Debreceni Ujság tudósitójától)

Déli 12 óra tájban Balmazujvárosról hivnak bennünket telefonon. Tudósitónk jelenti, hogy a csendőrök Szabó Sándor 25 esztendős napszámos személyében elfogták Kecskés Sándorné és kis fia gyilkosát. A tettes beismerésben van...

Délután fél 3 órakor már sinautón ülünk és rohanunk ki a helyszinre. Sárgára aszott tarlók, kisült dinnyeföldek, érésnek indult dohányültetvények között száguld velünk a vonat. A kocsiban mindenki a gyilkosságról beszél. Fojtottan buggyan a szó, rosszalók a vélemények és majdnem mindenki akasztófát emleget. Van, aki ismeri Szabó Sándort és azt állitja, hogy világéletében dilinós volt.

Balmazujvároson megállt a munka. Az emberek a gyilkost lesik, akit a csendőrök ide-oda kisérgetnek. Amint befordulunk a főtérre, épen előttünk viszik a községházára, ahol a délelőtt megtartott helyszini szemle után ujból kihallgatják. Tagbaszakadt csinos paraszt gyerek. Kezén-lábán bilincs. Egykedvüen lépeget a szuronyos csendőrök között. Nem néz sem jobbra, sem balra: lehajtott fejjel megy biztos sorsa: az akasztófa, vagy az életfogytig tartó fegyház felé.

Az első feltevések

Megkezdjük az informálódást. Mindenki tud valami uj részletet. Lassan kialakul bennünk a gyilkosság lefolyása, valamint a gyilkos elfogásának és beismerésének története.

A gyilkosság 5 nappal ezelőtt, pénteken éjjel történt. Azóta a nyomozó csendőrök állandóan talpon vannak. Először a meggyilkolt asszony férjét: Kecskés Sándor napszámost fogták gyanuba. A szánalomraméltó ember azonban hamarosan alibit igazolt. Kiderült, hogy a gyilkosság idején a községtől 17 kilométernyire csépelt. A második gyanusitott egy Pokrócz Ferencné nevü asszony volt, aki a saját szájának köszönheti, hogy őrizetbe vették. Pokróczné faluhosszat kigyót-békát kiáltott Kecskésnére, akire már évek óta haragudott. A gyilkosságot megelőző napokban is összeveszett vele és állitólag kijelentette, hogy elteszi láb alól.

Az asszony természetesen tagadott és tagadásával szemben a csendőrök sem tudtak bizonyitékot produkálni. A nyomozás már-már holtpontra jutott, amikor Piresi Zsigmond csendőr törzsőrmester uj adatokat kapott. A nyomozás során találkozott Nagy Lajos mezőőrrel, aki kérdezősködésére elmondotta, hogy a gyilkosság idején beszélt Szabó Sándorral. A vasuti sinek mentén akadtak össze és még meg is kérdezte tőle, hogy mit keres errefelé. Szabó azt felelte, hogy gyenge kukoricáért volt, de már nem talált. Utána elbeszélgettek a terméskilátásokról, a buza árakulásáról, majd szépen elváltak. Állitása szerint Szabó nyugodt volt, semmi izgalom nem látszott rajta.

A véres ing

Mindez vasárnap délelőtt történt, amikor Pokrócz Ferencnét szabadon bocsájtották. A csendőrök utána *Szabó* Sándort vették elő, de oly nyugodtan és fölényesen viselkedett, hogy bizonyitékok hiányában elbocsájtották, a nyomozást azonban tovább folytatták ellene. Nem telt bele félnap, a csendőrök ujabb bizonyitékokat szereztek. Kiderült, hogy Szabó Sándor a gyilkosságot követő nap reggel a feleségével ki akarta mosatni az ingét, amelynek egyik ujja és a melle véres volt. Az asszony a kérést megtagadta. Állitólag megkérdezte férjétől, hogy mitől véres az inge és amikor nem kapott határozott választ, rossz sejtelmei támadtak. Rögtön a meggyilkolt Kecskésné-

Mai számunkban kedvezményes jegyszelvény a Margit-strandfürdőbe és a Városi Uszodába.

16 oldalas lap ára 10 fillér

re és fiaira gondolt. Következtetni kezdett és arra a meggyőződésre jutott, hogy férje a gyilkos. Ettől annyira megrémült, hogy kapta a gyermekét és vele együtt elszaladt a szüleihez.

Szabó Sándor két asszonyt vádol

Mikor a csendőrök erről a jelenetről tudomást szereztek, hétfőn délután ujból előállitották Szabó Sándort és azonnal vallatóra fogták. Az alig 25 esztendős családapa eleinte fölényesen védekezett és hallani sem akart a gyilkosságról. Hétfőn nem is értek el vele semmi eredményt. Tagadott a végletekig, azt azonban nem tudta megmondani, hogy a gyilkosság ideién hol tartózkodott.

Már késő este volt, amikor vallatását befejezték és folytatását másnap reggelre halasztották. A csendőrök biztak abban, hogy az éjszakai egyedüllét megtöri és másnap vallani fog. Ebben nem is csalódtak. Szabó Sándoron már a kedd reggeli kihallgatás előtt meglátszott, hogy az éjszaka sulyos lelki vivódásai voltak. Fellépése már nem volt oly biztos, mint előző nap, de eleinte még mindig ellentállt a csendőrök pergőtüzszerü kérdéseinek és azt állitotta, hogy a gyilkosságot Pokrócz Ferencné és Nagy Sándorné nevü napszámosasszonyok követték el, akik régi haragosai voltak Kecskésnénak. Arra a kérdésre, hogy akkor mitől lett véres az ő inge, azt felelte, hogy Pokróczné és Nagyné az ő ruháiba öltözve verték agyon, illetve sebesitették meg Kecskésnét és két gyermekét.

Hirtelen megtörik és beismerő vallomást tesz a gyilkos

Ez a vallomása azonban annyira tarthatatlan volt, hogy Szabó Sándor maga is módositani próbálta és néhány perc mulva beismerte, hogy ő volt ugyan a gyilkos, de tettét a két asszony felbujtására követte el.

A csendőrök nem elégedtek meg ennyivel és tovább faggatták. Az ezután következő kérdésözönt azonban Szabó Sándor már nem birta el. Hirtelen megtört és teljes beismerő vallomást tett. Drámai pillanatok következtek ezután. A lelkiismeret furdalásaitól megkinzott ember teljesen összeroskadt és siró hangon beismerte, hogy *egyes egyedül ő volt a gyilkos.* Tettét saját elhatározásából követte el, a gyilkosságra senki fel nem bujtotta.

A gyilkos lopás helyett rablásra határozza el magát

Szép sorjában elmondotta, hogy hosszu hónapok óta pénzzavarral küzdött, amit sehogysem birt lekzdeni. Sokat tépelödött azon, hogy honnan kellene pénzt szerezni. Érdeklödött itt is, ott is és ennek során megtudta, hogy Kecskés Sándor a hidi vásáron egy tehenet adott el 230 pengöért. Körülbelül ekkora volt az az összeg, amely pillanatnyilag kirántotta volna a hinárból. Később megtudta azt is, hogy Kecskések a pénzt otthon örzik. Először arra gondolt, hogy lopás utján próbálja megszerezni az összeget. Erről a tervéről azonban hamarosan letett, mert a lopást kivihetetlennek találta. Ezen kivül már csak egy ut kinálkozott elötte: a rablás. Napokig tartó gondolkodás után erre határozta el magát. Mivel azonban tartott attól, hogy felismerik, magához vette a kaszakalapácsát, hogy végszükség esetén azzal némitja el Kecskésnét és mindazokat, akik elárulhatnák.

Szabó Sándor utja kiszemelt áldozatához

A pénz megszerzését péntek estére tüzte ki, mert tudta, hogy Kecskés Sándor ezen a napon nem lesz odahaza. Körülbelül este 10 óra felé járhatott az idö, amikor elindult Rákóczi-utcai házából. Az uton senkivel sem találkozott. Jó tiz percnyi gyaloglás után megérkezett Kecskések ujtelepi háza elé. Körülnézett és amikor látta, hogy a környéken senki sem tartózkodik, belépett a nyitott kertajtón és egyenesen a kertre nézö kisablak felé tartott. Itt megállt és elkezdett hallgatózni, hogy Kecskésné és gyermekei ébren vannak-e még. Mindössze néhány pillanatig várakozott és amikor semmi zörejt sem hallott, bekopogott az ablakon.

A kopogtatásra Kecskésné kiszólt, hogy: „Ki az?"

Szabó Sándor azonnal jelentkezett:

— Én vagyok az Eszti néni, nyissa ki az ajtót, *sürgös beszélnivalóm volna magával.*

Borzalmas gyilkosság a kaszakalapáccsal

A szerencsétlen Kecskésné megismerte Szabó Sándor hangját és nem tellett bele két-három másodperc, kinyilt az udvarra nézö konyha ajtaja. Szabó belépett a konyhába, ahonnan Kecskésné a szobába tessékelte be. Mind a ketten leültek az asztal mellé. Kecskésné megkérdezte, hogy mit akar, Szabó Sándor azonban csak hímült-hámult, mire az asszony felállt és szép szerével távozásra akarta birni Szabót. Abban a hiszemben volt, hogy megtetszett neki és egy pásztorórát szeretne kicsikarni tőle.

A rablásra készülö fiatalember engedett Kecskésné felszólitásának és kiment a konyhába, ahova az asszony is követte. Ugylátszik, hogy eddig a pillanatig nem volt meg benne a teljes eltökéltség. A konyhaajtóban azonban elszánta magát. Karjánál fogva megragadta az asszonyt és a tüzhely felé taszitotta. Kecskésné még ekkor is félreértette, mert rászólt:

— Eredj Sándor, ne huzakodj, hisz van neked feleséged.

Ezek voltak a szerencsétlen asszony utolsó szavai, mert a következő pillanatban Szabó Sándor előkapta a kaszakalapácsot és Kecskésnét *teljes erejéből fejbevágta.* Utána még egyszer megütötte, mire az asszony jajszó nélkül összeesett. Már a földön feküdt, amikor Szabó ujabb három-négy ütést mért a fejére, — majd *kiszaladt az udvarra, felkapott egy féltéglát és azzal teljesen szétroncsolta a boldogtalan asszony fejét.* Állitása szerint *Kecskésné fejét azért verte szét, mert attól tartott, hogy életben marad és elárulhatja.*

Féltéglával verte agyon a gyilkos a hat esztendős Kecskés Sándort

Hogy ezután mi történt, nem tudja pontosan megmondani. — Csak arra emlékszik, hogy amikor Kecskésné holtteste előtt állt, a szoba ajtóban megjelent a 6 esztendős kis Kecskés Sándor és szembe nézett vele. Az apró gyermek a tompa zuhogásokra ébredt fel és leszállt az ágyról, hogy megnézze: mi történik a konyhán. Alig lépett azonban a küszöbre, a vértől megittasult Szabó Sándor megragadta, vissza vitte az ágyba, ahol a féltéglával háromszor öt is fejbevágta, ugy, hogy a kis Sándor azonnal meghalt. Szabó Sándort ekkor már anniyra elragadta a gyilkolási láz, hogy a 3 esztendős Kecskés Imrét sem kimélte, aki Sándor bátyja mellett aludt az ágyban. Öt alvás közben érte a hatalmas ütés, amelyet anyja és bátyja gyilkosa mért rá. Szabó Sándor azt állitja, hogy többször nem bántotta, de az az egy ütés sem volt valami erős, mert máskülönben a kis Imre sem maradt volna életben.

Eredménytelen kutatás a pénz után

A gyilkosság után Szabó Sándor a 230 pengöt igyekezett megkeresni. Először a szekrényt kutatta át, de abban mindössze egy 180 pengöről kiállitott takarékkönyvet talált, amit sértetlenül visszatett a helyére. Utána az asztalfiókokat feszegette fel, anélkül, hogy a pénzt megtalálta volna. Még benézett egy-két helyre, de fáradozása ezután is eredménytelen maradt. A 230 pengö nem volt a lakásban.

A tettétől megborzadt gyilkos menekülése

Tovább nem is kutatott, hanem igyekezett minél előbb távol lenni borzalmas tettének szinhelyétől. Ebben azonban majdnem megakadályozta a halott asszony, aki összeroncsolt fejjel a becsukott konyhaajtó előtt feküdt. Szabó Sándor vallomása szerint abban a pillanatban, amikor a kilincs után nyult, hogy kimenjen, észrevette, hogy Kecskésné holtteste elzárja előle az utat. Ettől a nem várt felfedezéstől annyira megborzadt, hogy nem volt képes a halott asszonyhoz nyulni. Tanácstalanul állt meg az ajtóban. Hiába biztatta magát, hogy fogja meg az asszonyt és huzza el menekülése utjából, sehogy sem volt képes a holttestet odébb tenni. Percekig tartott, mig annyira összeszedte magát, hogy a kilincshez tudott nyulni és befelé huzta az ajtót és azzal együtt a holttestet. Mikor azután annyi rés támadt, hogy nagynehezen kisurranhatott rajta, kibujt a nyiláson és futásnak eredt. Körülbelül száz lépést szaladt, amikor észrevette, hogy ezzel könnyen magára terelheti a figyelmet és ettől kezdve lépésre fogta a járását. Közben megnyugodott, ugy, hogy amikor Nagy mezőőrrel találkozott, már nyoma sem látszott rajta az előbb kiállott izgalmaknak.

Megkerülnek a gyilkos szerszámok

Szabó Sándor tette elkövetése után azonnal hazament és lefeküdt. Reggelig nyugodtan aludt, majd amikor felkelt, kimosta az ingét. Arról, hogy a feleségében rossz sejtelmeket támasztott, nem beszélt. A csendőrök egyelőre nem is firtatták ezt a dolgot.

A beismerő vallomás megtétele után Szabó Sándort kikisérték a lakására, ahol megmutatta, hogy hova rejtette el a kalapácsot, amivel Kecskésnét és gyermekeit meggyilkolta, illetve sulyosan megsebesitette. A gyilkos szerszámot ugyanis tette elkövetése után nem dobta el, hanem hazavitte s elrejtette a trágyadomb alatt, ahol a helyszini szemle alkalmával meg is találták. Először a kalapács feje, majd a nyele került elő. Mikor a csendőrök megkérdezték tőle, hogy miért két darabban dugta el a kalapácsot, — Szabó Sándor azt felelte, hogy azért, mert amikor hazaért, a gyilkos szerszámot elkeseredésében földhöz vágta, ugy, hogy az két darabra esett szét.

Ujra a gyilkosság szinhelyén

A lakásáról a gyilkosság szinhelyére kisérték Szabó Sándort, aki a legnagyobb aprólékossággal elmagyarázta, hogy mint követte el borzalmas tettét. Megmutatta, hogy hol ment be a lakásba, hol ütötte le az üasszonyt és hol gyilkolta meg az idősebb Kecskés-fiut. A kis Imre pontos fekhelyére nem emlékezett.

A helyszini szemle további során egy káposztás hordó alól elövette azt a féltégla-darabot, amellyel Kecskésné fejét szétroncsolta és az asszony gyermekeit leütötte.

Unokatestvérének lett gyilkosa Szabó Sándor

A több mint másfél óráig tartó helyszini szemle után a gyilkos napszámost bekisérték a községházára, ahol felvették pontos személyi adatait. Kiderült, hogy Szabó Sándor és a meggyilkolt asszony unokatestvérek voltak és egész életükben a legjobb viszonyt tartották fel egymással. Szabó Sándor egyébként 1907-ben született, ezelőtt két esztendővel nősült meg és egy gyermeke van.

Délután a csendőrök azt igyekeztek megállapitani, hogy Szabó Sándor beszámitható állapotban követte-e el a tettét. Megvizsgáltatták a községi orvossal, aki kijelentette, hogya gyilkos teljesen épelméjü és a gyilkosság elkövetése idején sem volt beszámithatatlan állapotban. Ezt különben maga Szabó Sándor sem állitja, sőt amikor észrevette, hogy elmeállapotát vizsgálják, sértődötten kijelentette, hogy ő bizony nem bolond, soha életében sem volt az, mindig tudta, hogy mit csinál.

Ma hozzák Debrecenbe Szabó Sándort

A délutáni kihallgatás után a gyilkost a községházáról visszavitték a csendőrségi fogdába, ahonnan ma reggel behozzák a debreceni kir. ügyészségre. Vele együtt a lefoglalt bünjeleket, ugymint a véres kalapácsot, a kalapács nyelet és azt a ruhát és inget, amelyben Szabó Sándor a gyilkosságot elkövette, szintén beszallitják, hogy a megindítandó vizsgálat anyagát tárgyi bizonyitékokkal is alátámaszthassák.

Az elfogott gonosztevő megdöbbentő cinizmusa

A borzalmas bünügynek sikerült olyan részleteit is megtudnunk, amelyre a csendőri nyomozás csak futólag terjeszkedett ki. Ezek a részletek megdöbbentő képet adnak a gyilkos cinizmusáról és érkzéketlenségéről. Szabó Sándor a gyilkosság után oly nyugodtan viselkedett, hogy még a helyszinre való visszatéréstől sem riadt vissza. Mikor a csendőrök a gyilkosság szinhelyén javában nyomoztak, a kiváncsiak közé furakodott és végig nézte kegyetlen tettének valószinüsitett rekonstruálását.

Szabó Sándor részt vett áldozatainak temetésén

Részt vett azokban a beszélgetésekben, amelyek a gyilkosságról szóltak. Ismerőseivel összeállt diskurálni és maga is találgatta, hogy ki lehetett az az elvetemült gazember, aki az unoka nénjét és gyermekét megölte, a második kisfiut pedig megsebesitette. Több embert megnevezett, akik szerinte gyanuba jöhetnek.

Nem riadt vissza attól sem, hogy áldozatainak a temetésén megjelenjen. Ünneplőbe öltözött és az elsők között volt, akik a gyászháznál megjelentek. Vigasztalni igyekezett a mélyen sujtott Kecskés Sándort, hogy ne vegye annyira a szivére a dolgot, hanem mint jó keresztényhez illik, nyugódjon meg Isten akaratában.

A temetésen a közeli hozzátartozók között foglalt helyet és ő volt az, aki a sirgödör beföldelése után a fejfát a frissen hantolt sirhalomra dugta, majd a földet a fejfa körül elsimitotta.

Házigazda szerepet vállalt a gyilkos a halotti toron

A temetési szertartás után Kecskés Sándor Szabó Sándort kérte meg, hogy vállalja el a halotti tor házigazda szerepét, mert ő már alig áll a lábán. A gyilkos szemrebbenés nélkül vállalta a megtisztelő feladatot és egyremásra kinálgata a tórra összegyült rokonokat és ismerősöket, hogy igyanak és egyenek a szegény megboldogultnak mennyei boldogságára.

A tor után hazament és nyugodtan lefeküdt, mint akinek teljesen rendben van a szénája. — Sem azelőtt, sem azután egy szava sem volt, amikor ártatlan embereket vettek őrizetbe helyette. Annál nagyobb volt a község lakosságának felháborodása, amikor kiderült, hogy Szabó Sándor a gyilkos. Az elvetemült embert senki sem sajnálja, csak ártatlan feleségét és apró gyermekét szánják.

Még nagyobb részvét nyilvánul meg Kecskés Sándor iránt, aki máról holnapra legkedvesebb hozzátartozóit vesztette el. A szerencsétlen ember nem tud megnyugodni és amióta a gyilkosságot felfedezték, feléje sem megy a házának. Kijelentette, hogy nem bir tovább ott lakni, ahol annyi boldogságban és annyi szenvedésben volt része. Elhatározta, hogy a házat minden elfogadható árért eladja. Már ki is irta a kapufélfára, hogy: Ez a ház eladó.

*

Balmazujvároson megállt a munka. Senki sem tudja, de mindenki érzi, hogy Szabó Sándor véres tette mögött a legvadabb parasztragédia rejlik, amelyet eddig csak Dosztojevszkij fantáziája tudott megrajzolni. Alig lehet megérteni, hogy valakit egyszerre elfog a pénzvágy, gyilkot ragad és öl, öl, mindaddig öl, mig élő ember akad körülötte. De sok minden mást sem tudunk megérteni. Csak azt látjuk, hogy tegnap itt, tegnapelőtt ott, ma Balmazujváros határában véres a föld... *(bj.)*

MEGKEZDŐDÖTT A FELHATALMAZÁSI TÖRVÉNY VITÁJA

Takarékosságot követelt a kormánypárt szónoka

Meg kell szüntetni az összes ipari közüzemeket — Hunyady Ferenc gróf is csak Bethlen kormányzásában bizik

Éles összecsapások a vita első napján

Budapest, julius 28.

A képviselőház kedden megkezdte a felhatalmazási törvényjavaslat tárgyalását. Az ülést tiz órakor nyitotta meg Almásy László elnök.

Az elnök jelentette, hogy Takács Géza a nyolcórás ülésekre nézve inditványt tett, amely felett a napirend megállapitása után fognak határozni.

Az előadó a felhatalmazási törvényjavaslatról

A felhatalmazási javaslatot Temesváry Imre előadó ismertette. Hangoztatta, hogy a kormánynak meg kellett tennie a halasztást nem türő intézkedéseket, majd részletesen ismertette a kiadott rendeleteket, azután megindokolta a törvényjavaslat egyes szakaszait. Javasolta a kisebbségi vélemény elutasitását és javasolta a benyujtott javaslat elfogadását.

Az előadó beszéde után Dinich Ödön mentelmi jogának megsértését jelentette be.

A kisebbségi vélemény

Györki Imre terjesztette elő ezután a felhatalmazási törvényjavaslat kisebbségi véleményét. Küelenti, hogy a törvényjavaslatot még a tárgyalás alapjául sem tudja elfogadni. Nem lehet bizalommal a kormánnyal szemben, amely az egyesülési és gyülekezési jog terén még mindig kivételes rendelkezéseket tart életben és amely még most is kivételes hatalommal sujtja a sajat. Ebben a törvényjavaslatban nem az ország, hanem a kormány megmentés-ről van szó. Az ország ki fogja heverni ezt a válságot is, de belepusztul abban, ha ez a kormány továbbra is megmarad.

A kormánynak megvolt a kivételes politikai és gazdasági hatalma akkor is, amikor a szanálási törvényben felhatalmazást kapott. Mégis azt látjuk, hogy ujabb kivételes rendelkezésekkel jön, melyekkel óriási hatalmat kiván magának biztositani. A kormány azzal kérkedett, hogy a költségvetésben feleslegeket tud produkálni. Ahelyett, hogy ezeket a feleslegeket fontos beruházásokra forditották volna, parádékra és lukszuskiadásokra költötték el.

A kormány több mint hárommilliárdot költött a szövetkezeti üzletrészek jegyzésére, csaknem annyit, mint az egész népszövetségi kölcsön volt. Ezekben az álszövetkezetekben teljesen elveszett a pénz. Felemelték 3 pengővel a boletta árát, ezzel szemben a gabona árcsökkenése azóta 2.50 pengő. Tavaly 2 millió mázsa buzát denaturáltak, amikor ezrekre és ezrekre még burgonya se jutott.

Wekerle Sándor pénzügyminiszter, aki eddig is fejcsóválva hallgatta Györki Imre adatait, most közbeszól:

— Ez nem felel meg a valóságnak, miért mondja ezt a képviselő ur?

Györki Imre: Igen 2 millió mázsa buzát...

Wekerle pénzügyminiszter: Csak huszezer mázsáról van szó.

Györki Imre: Bethlen miniszterelnök Debrecenben programbeszédében légből kapott koholmánynak minősitette az uj adókról szóló hireket. Most egész lista van a tervezett adókból. Zsitvay igazságügyminiszter is tiltakozott Kecskeméten ama feltevés ellen, hogy uj adókon törné a fejét a kormány. A leghelyesebb az volna, hogy a kormány adja át helyét olyan kormánynak, amely ki tudja vezetni az országot ebből a keserves pénzügyi helyzetből. A frankkrizis alatt Franciaországban öt-hat kormány feltotta fel egymást a legrövidebb időn belül. Volt olyan, amely a bemutatkozásnál nem jutott tovább és kénytelen volt helyét átadni egy másik kormánynak. Igy próbálkoztak mindaddig, amig nem jött olyan kormány, amely a nehéz krizisen át tudta segiteni Franciaországot.

Franciaország diktálni tudja pénzügyi és gazdasági szempontból a tempót Európában. Nem ártott meg neki az, hogy kormányválság kormányválságot ért. Itt is kibirná az ország a kormányválságot, ha kibirta a Bethlen-kormány tizéves rendszerét.

Határozati javaslatot terjeszt elő, hogy a kormány terjesszen törvényjavaslatot a Ház elé a munkapiac védelméről és hogy egynél több funkciót senki se tölthessen be. Kéri a törvényjavaslat elutasitását és a kisebbségi vélemény elfogadását.

Éber Antal a törvényjavaslat mellett

Éber Antal a törvényjavaslatot elfogadja, mert elkerülhetetlennek tartja azokat a rendelkezéseket, amelyeket a kormány a pénzforgalom korlátozása érdekében kiadott.

Propper Sándor: Bankárszempont ez!

Almásy László elnök: Itt nincsenek bankárok, itt csak képviselők vannak!

Éber Antal: Meggyőződésem az, hogy sokkal könnyebben lehet viselni a felelősséget azokért az esetleges bajokért, amelyeket a pénzkorlátozásról szóló rendelkezések okoztak, mint azokért a bajokért, amit az idézett volna elő, ha szabadon hagyják a bankforgalmat. Ez maga után vonta volna az inflációt. Mindenesetre egy napig sem szabad fennállani ezeknek a korlátozásoknak — tudomásom szerint ez a kormány álláspontja is — csak addig, ameddig szükségesek.

Azt mondják, hogy rossz gazdasági politikát csináltunk. A háboru után minden ország gazdaságpolitikájának a gerince a vámpolitika volt. Elismerem, hogy a mai gazdaságpolitikánk mellett lement a termények ára és csökkent az exportunk.

De Anglia exportja tavaly 44 százalékkal, az Egyesült államok exportja pedig 54 százalékkal csökkent. Nem lehet tehát magyar jelenségnek feltüntetni gazdaságunk leromlását és hogy nem tudtunk a vámkérdésben olyan eredményt elérni, amely a terményeink elhelyezését megkönnyitené.

Szegény kis ország vagyunk, mindenképpen igyekszünk áttörni a vámhálózatot. A miniszterelnök személyesen folytat ezirányban tárgyalásokat Bécsben és Berlinben. Magyarország azonban a világ külkereskedelmi forgalmában, mint a Népszövetség statisztikai adatai mutatják, csupán háromnegyed százalékkal szerepel, tehát valami döntő szerepünk nekünk itt nem lehet.

Nem lehet tehát igazságosan 100 százalékig felelőssé tenni a bajokért a kormányzatot. A bajok csak következményei annak a szerencsétlen külkereskedelmi helyzetnek, amelyet a háboru utáni állapot idézett elő.

Éber a pénzügyi helyzettel foglalkozott ezután és hangsulyozta, hogy tul van dimenzionálva egész társadalmunk. Amikor ezt a nézetét a főváros törvényhatósági bizottságában kifejtette, szemrehányásokkal illették a baloldalról.

Pakots József: Lillafüred nem felesleges?

Éber Antal: A fővárosnak annyi Lillafüredje van, hogy nem is akarok beszélni rólunk. (Derültség a jobboldalon és a középen, zajos ellentmondások a baloldalon.)

Mindenütt deficit van

— Tegyük fel, — folytatja beszédét Éber — hogy az államháztartásban deficit van. Ha körülnézünk, hogy milyen a helyzet külföldön, azt látjuk, hogy Franciaországban 450 millió pengő, Ausztriában 200 millió pengő, Németországban 1300 millió pengő, az Egyesült Államokban 5165

millió pengő volt a deficit. Ha egy évben, mint most is, megtörténik, hogy tartalék igénybevételére van szükség az egyensuly helyreállitása végett, akkor azért nem lehet a kormánnyal szemben a legsulyosabb felelősség vádját hangoztatni.

Az ország fizetési mérlege

Éber: Ami az ország fizetési mérlegének egyensulyát illeti, tagadhatatlan, hogy nincs egyensulyban. A passziva akkora összeget tesz ki, mint amennyivel a külföldi adósságok, kamat és tőke törlesztésére tartoznak. Körülbelül 180—200 millió pengőre van szükség, hogy eltüntessük a fizetési mérleg passzivájá. Minden társadalmi és gazdasági betegségnek a diagnozisa ez az állapot. Ez az a baj, amelyen segiteni kell.

Tuldimenzionáltunk mindent, nemcsak mi, hanem európaszerte mindenütt, mert nálunk is, a világháboru után a szociális és kulturális igényeknek olyan felfokozottsága jelentkezett, mint mindenütt. Meg kell itt állapitani, hogy bünöztünk, intra és extra muros.

Snowden és a szocialisták

Éber Antal: Snowden azt mondotta, hogy olyan tervekkel, amelyek nagy kiadásokat vonnak maguk után, de nem feltétlenül szükségesek, a jólét visszatéréséig várni kell. (Zajos ellentmondások a szociáldemokratáknál.) „Ezt különösen elvtársaimnak mondom, — folytatja Éber Snowden nyilatkozatának ismertetését — mert végeredményben a takarékosság senkinek sem nyujt nagyobb hasznot, mint a munkásságnak. Mit tartunk munkaalkalomnak? Olyan munka elvégzését, melyre nem a rentabilistás szempontból van szükség. Csak azért végeztetjük el, hogy legyen munkaalkalom. Az ilyen munkát csak adókból, nagy adósságokból lehet elvégezni".

Kabók Lajos: Százezreket éheztetni a legnagyobb vétek!

Éber Antal: Ezt talán méltóztassék Snowdennal elintézni (Nagy zaj, derültség.)

Éber: Takarékosságra kell törekedni. A közületek szükitsék meg tevékenységüket. Ilyen szegény ország nem birja el azt a lukszust, hogy a Hold utcában van egy közoktatási minisztérium, amely ugyan felügyeletet gyakorol a főváros iskolái felett., ezzel párhuzamosan azonban van egy másik közoktatási minisztérium, a Károly-köruti városházán. Ezt a két szervezetet nem lehet tovább fentartani, mert milliókba kerül.

Éber Antal: Az egyik ilyen tuldimenzionált intézményünk a Társadalombiztositó. A kereskedelmi és iparkamara feliratban hangoztatta, hogy a mai sulyos időkben nem lehet megterhelni a kereskedőket és iparosokat az aggkori biztositással. (Nagy zaj a szociáldemokratáknál.)

Meg kell szüntetni a közüzemeket

Éber: Le kell bontani a közüzemeket, ugy az államnál, mint a városoknál. Részletesen beszélt ezután a hatósági üzemekről és felsorolta az e téren fennálló anomáliákat, majd hangsulyozta, hogy a magángazdaságnak versenyt támasztó hatósági üzemek gözgazdaságellenesek és társadalomellenesek is.

Éber Antal beszédét *Fábián* Béla állandóan közbeszólásokkal zavarja, ugy hogy az elnök háromszor is rendreutasitja. Amikor azután Fábián Béla ujból közbeszól, a Ház többsége a mentelmi elé utasitja Fábiánt.

Beszéde végén *Éber* rámutat arra, hogy a kormány az ország tekintélyét benn és künn megerősitette. — Amikor olyan államférfi vezeti az országot, aki ezt az autoritást megóvja és megerősiti teljes bizalommal bizza reá azt a munkát is, hogy a kivezető utat megtalálja. (Az egész jobboldal és a közép hosszantartó zajos éljenzéssel és tapssal fogadta Éber Antal bezédét.

Friedrich István: Az ellenzék objektiv kiritikával akarja kötelességét teljesiteni s nem akarja megakadályozni, hogy a kormány felvegye a hétmillió fontos kölcsönt, de a kölcsön felhasználását igen alaposan meg kell vitatni. Ne türje a pénzügyminiszter, hogy egyes resszortminiszterek külön pénzügyi politikát folytassanak.

A pengő védelmében mindenki a végletekig elmegy

Friedrich István: Mit szól ahhoz Éber Antal képviselő ur, hogy a kormány a bankokkal tulságosan barátságos viszonyban van?

Éber Antal: Én nem találom!

Friedrich István: És mit jelent az, hogy akkor, amikor a külföld a rövidlejáratu kölcsönöket bankjainknak felmondta, megjelent egy nyilatkozat, mely szerint a kormány garanciát vállal ezekért a kölcsönökért. Ez, szerintem, azt jelenti, hogy a hitelélet lépésről-lépésre szociálizálják, ami pedig nagyon fenyegető tünet. Igaza van Ébernek abban, hogy mindent, csak inflációt ne. A pengő védelmében mindenki a végletekig elmegy. Ebben nincs különbség köztünk. De a kormány olyan felhatalmazást is akar, amely inflációszagu. (Zaj jobbról és középen.)

Friedrich: A boletta fedezetére annakidején a kormány felemelte a postatarifát, a dohánynemüek árát és még egy csomó emelést csinált, amiből 120—140 millió bevételt várt. (Ellentmondások jobbról és középen.)

Bethlen István gróf: Dehogy várunk!

Friedrich István: Lehet, hogy cserben hagyott a memoróiám, de a miniszterelnök urat is cserben hagyta akkor is, amikor hazajött Párisból és azt mondta itt a Házban, hogy meg van a beruházási külföldi kölcsön, pedig Párisban megmondták a miniszterelnök urnak, hogy nincs meg.

Bethlen István gróf: Ilyen bolondokat sohasem mondam!

Friedrich: Tizenegy év óta vagyunk ebben a harcban. Önnek nem maradt más, csak a stabilitása, nekünk pedig az igazságunk. Ön, miniszter ur, megsütheti a stabilitását, mi pedig megsütheiük igazságunkat.

A társadalom azzal felel az igen tisztelt stabilitásra, hogy csendben van, de ennek van egy ára: méltóztassék a kibontakozás programját ismertetni. Nincs igaza a miniszterelnöknek, hogy ez a harminchármas bizottságra tartozik. Önök már végére értek a püskösdi királyságnak. Itt állanak egy koldus társadalommal szemben. Csodálkozom a pénzügyminiszter uron, hogy ismét a névtelen adófizető vállalaira akar ujabb terheket rakni. A miniszter ur ajkairól hangzott el az a kijelentés, hogy ez a névtelen adófizető, amelynek szobrot akart állitani, már több terhet nem bir el.

Wekerle Sándor pénzügyminiszter: Akkor is igazam volt, amikor leszállitottam az adókat nagyobb összegekkel, most is igazam van.

Friedrich István: A javaslatot nem fogadja el.

Hunyady Ferenc megszavazza a felhatalmazást

Hunyady Ferenc gróf: Beszédének főleg az a célja, hogy megmagyarázza, miért fogadja el ezt a javaslatot. A többségi párt azért fogadja el, mert bizalommal viseltetik a kormány iránt, ő annak ellenére, hogy nem viseltetik semmi bizalommal a kormány iránt, mégis elfogadja, mert nem lát más kivezető utat. A kormány jól tette, hogy amikor törvényes alap nélkül is intézkedni kellett, mert intézkedni. Erkölcsi bátorságának adott kifejezést akkor, amikor törvényes felhatalmazás nélkül rendelt el igen sulyos dolgokat. Meg kell adni a kormánynak a felhatalmazást, de az intézkedéseket megnehezitené, ha minden esetben azokat előb a Ház elé terjesztenék.

Azt hangoztatja ezután, hogy a kormány elhibázott közgazdasági politikáia következtében erőtlenül áll az ország a világválsággal szemben. A költségvetést indokolatlanul emelték fel, a kölesönket rosszul használták fel, tulfeszitették az adósrófot. A boletta se a kisgazdának, se a nagybirtokosnak nem kell. A kormány nem képviselte kellően az agrárérdekeket. A földmivesnép elkeseredése nagyrészt a kormány terhére irandó. Helytelen a centralizációs politika. Politikai szempontból nem tudja megadni a felmentést a kormánynak, de szükségesnek tartja, hogy az ügyeket a kormány vezesse továbbra.

Friedrich István: Ki kell cserélni a gazdasági Pitiorekeket.

Egyedül a Bethlen kezébe való a kormány

Hunyady Ferenc gróf: A harminchármas bizottság komoly tanácsadó szerv legyen. Necsak a kötött vagyont fogják meg az adóztatásnál, lelkiismereti kötelességének tartja. — hogy a felhatalmazási törvényjavaslatot megszavazza, mert meggyőződése, hogy a mai parlamentben még mindig Bethlen a legkülönb és a legerősebb. Rengeteg kritizálásra valót talál a rendszerben és főleg Bethlen munkatársaiban, mégis Bethlent tartja az egyedülinek, akinek kezébe való a kormány. A törvényjavaslatot elfogadja.

Gál Jenő az idő előrehaladottságára való tekintettel beszédének elhalasztását kérte.

Felolvasták az inditványkönyvet. Takács Géza inditványozta, hogy nyolcórás ülések legyenek. Az interpellációskönyv felolvasása után az ülés két órakor véget ért.

A kormány a tisztviselők fizetésének megadóztatása tekintetében minimális emelést tervez

A keresztény gazdasági és szociális párt ma este értekezletet tartott. Eszterházy Móric gróf mondott nagyobb beszédet az értekezleten. Helyesnek vélné, ha a kormány az átlagosnál is roszszabb termésü vidékeken már most meginditaná az előmunkálatokat ahhoz, hogy a lakosság a telet átuszhatná, továbbá ha gondoskodás történnék a téli inség leküzdéséről. Minden kibocsátandó rendeletnél ügyelnie kell a kormánynak arra, hogy a munkáselbocsátásnak még ürügyéül se szolgálhasson. A pártnak a legerélyesebben állást kell foglalnia, hogy álláshalmozódások semmiképen se történhessenek.

Petrovácz Gyula beszélt a mai buzaárakról. A legerélyesebben tiltakoznunk kell az ellen, — mondotta — hogy Budapesten 40 pengőért árulják a kenyér mázsáját.

Budai Dezső az álláshalmozások kérdésével foglalkozott. E kérdésben a pártnak a legkiméletlenebb harcot kell inditania.

Apponyi Albert gróf azt kivánta, hogy necsak a kisgazdatényezőkkel, hanem nagy bankokkal szemben is éljen a kormány a neki adott hatalommal.

Müller Antal felszólalása után Ernszt Sándor népjóléti miniszter részletesen tájékoztatta a pártot a kormány elhatározásairól és a politikai helyzetről. Jövendő elvként állitotta a párt elé azt, hogy a kormány lehetőleg minél kevésbé vegye igénybe a külföldet, parlamentáris szempontból is érthető, hogy a kormány bizonyos szabadságot akar magának biztositani, államháztartásunkat mindenképpen rendben kell tartani, ez a kormány legfontosabb elhatározása. *A kormány a tisztviselők fizetésének megadóztatása tekintetében minimális adóemelést* tervez és ez a kisebb ekzisztenciákat nem érinti.

Huszár Károly hangsulyozta a kenyérdrágitás fontosságát.

Ötvös Lajos szerint a köztisztviselők jogát külön tárgyalja a Ház.

Hunyady Ferenc gróf felvilágositást kér arra, miképen akarja a kormány a pénzügyi viszonyokat stabilizálni.

Ernszt Sándor miniszter válaszában kijelentette, hogy a pénzügyminiszter legközelebb a Házban nyilatkozni fog azokról a tervekről, amelyekkel a kormány a pénzügyi sabilitást biztositani kivánja.

Turi Béla, Rakovszky Tibor és többen szólaltak fel ezután.

A párt kimondta, hogy három helyet kiván magának az országos bizottságban és e három helyre Turi Bélát, Wolff Károlyt és Buday Dezsőt delegálta, egy helyet pedig a pártonkivüliek számára kért, erre pedig Somssich Antal grófot küldte ki.

Vasárnap, augusztus 2-án

Jubiláris strandünnepély a Vértessy strandfürdőn

a BARTALIS jazz közreműködésével. Vizimókák és tánc éjfélig. Figyelje a holnapi hirdetést is.

Nagy repülőutra indul Lindbergh és felesége

Páris, julius 28.

Newyorkból jelentik a chicágói Tribunnak, hogy Lindbergh ezredes és felsége tegnap repülőgépen Washingtonba indult, ez az első á[illegible] vezett repülőutjukon, amelyet Alaskán, Szibérián át szándékszik megtenni. Lindbergh szétszedhető gummicsónakot visz magával az utra.

Vonatösszeütközés Romániában – hét halott

Bukarest, julius 28.

A constanzai rendező pályaudvaron egy vegyesvonat összeütközött egy tehervonattal. A vegyesvonat hét utasa sulyosan megsebesült. Az összeütközés oka hibás váltóállitás volt.

Betörtek az agárdi katholikus templomba

Székesfehérvár, julius 28.

Agárdon uj katholikus templom épitését határozta el az egyházközség és ennek céljaira a meglévő kápolnában kitett perselyben gyüjtenek. Vasárnapról hétfőre virradó éjszakán ismeretlen tettesek betörtek a templomba, feltörték a perselyt és kirabolták. Csak az ezüst és a nikkelpénzt vitték el, a rézpénzt otthagyták. Az elrabolt összeg nyolcszáz pengőre rug. A csendőrség erélyes nyomozást inditott.

Az Osztrák Nemzeti Bank devizaállománya 30 millióval csökkent

Bécs, julius 23.

Az Osztrák Nemzeti Bank most kiadott jelentése a váltótárca és a bankjegyforgalom növekedéséről számol be. A váltótárca 54 millió sillinggel 588 millió sillingre emelkedett, a bankjegyforgalom pedig 30 millió sillinggel 1099 millóra. Ez azt jelenti, hogy a leszámitolt váltók száma az év kezdete óta körülbelül négyszeresére emelkedett.

Csökkent ellenben a devizaállomány, mégpedig 29.8 millió sillinggel. Ugyszintén a fedezeti arány is, amely 2 és fél százalékkal 46.9 százalékra süllyedt. Az osztrák valuta fedezeti aránya azonban még mindig igen jó. Sokkal magasabb, mint a német, sőt akár az angol.

HIRDETMÉNY

Felhivja a városi adóhivatal a város adózó közönségét, hogy az 1931. év III. évnegyedére esedékes együttesen kezelt közadó tartozását augusztus hó 15-ig fizesse be. A befizetés naponként a hivatalos órák alatt a város adópénztáránál vagy a hivatal 31713. számu postatakarékpénztári lap utján eszközölhetők.

A befizetést elmulasztók ellen a hivatal a határidő lejárta után végrehajtási eljárást indit.

Debrecen, 1931 julius hó 25-én.

Városi adóhivatal.

Eladó háza

van? 30 fillérbe kerül, hogy sok ezren tudomásul vegyék. — Hirdetését feladhatja:

Kossuth-u. 3. I. e.

A V·I·G·S·Z·I·N·H·Á·Z·B·A·N

Előadások 7 és 9 órakor.

Debreceni Ujság-Vigszinház

Féláru jegy

váltására jogosit

1 személyrészére

a Vigszinház mozgó julius 29-i bármely előadására.

Ma, szerdán

A nyugati front

(Westfront)

hangos filmattrakció 10 felvonásban. Az elmult szezon egyik legnagyobb sikere

Féláron

nézhetik meg

olvasóink

a jegyszelvény beváltása ellenében.

Előadások 7 és 9 órakor.

Debreceni Ujság-Vigszinház

Féláru jegy

váltására jogosit

1 személyrészére

a Vigszinház mozgó julius 29-i bármely előadására.

A 7 órás előadások a Vigszinházban, a 9 órás előadások kedvező idő esetén a Kert moziban tartatnak meg

(Jegyekről ajánlatos még délelőtt gondoskodni.)

Alfonz kiadatását követelik a spanyol radikálisok

Zamorra nagy beszédet mondott a nemzetgyülésben

Madrid, julius 28.

A spanyol radikális-szociálista párt, amelynek 56 képviselője van, tehát a nemzetgyülésnek a harmadik legerősebb pártja, Madridban kongresszust tartott, amelyen állást foglalt az országot foglalkoztató politikai problémák dolgában.

A kongresszus a többek között elhatározta, hogy erélyes intézkedéseket követel a nemzetgyülésen az 1921 óta elkövetett politikai és közigazgatási visszaélések szigoru megbüntetésére.

A párt az kivánja, hogy a nemzetgyülés maga itélkezzék ezeknek a cselekményeknek dolgában. A párt javaslatot kiván tenni arról, hogy *akik a királyság ideje alatt elkövetett politikai vagy közigazgatási visszaélések miatt a biróság elé kerülnek, bármilyen magas büntetésben részesülhessenek, kivéve a halálbüntetést.*

Egyik legfontosabb követelése a pártnak, *hogy Franciaországból Alfonz exkirály kiadatását kérjék.* A volt királyt ugyanis spanyol biróság előtt felelősségre kivánják vonni cselekedeteiért.

A spanyol nemzetgyülés első ülése

Madrid, julius 28.

Érdekes lefolyásu ülést tartott tegnap az uj spanyol nemzetgyülés. A nemzetgyülés mindenekelőtt tisztikarát választotta meg. A nemzetgyülés elnöke *Besteiro* szociálista képviselő lett, akit csaknem egyhanguan választottak meg. A nemzetgyülés tisztiakrának megválasztása után *a miniszterek és képviselők sorban elvonultak a nemzetgyülés ujonnan megválasztott elnöke előtt és kezet fogtak vele.* Ez a kézfogás a spanyol parlamentben azt jelenti, hogy a miniszterek és képviselők szavukat adják hivatásuk hü teljesitésére. Ezután Besteiro székfoglaló beszédet mondott, amelyben nagy tetszés kiséretében a nemzetgyülés kötelességeiről és jelentőségéről beszélt.

Nyomban ezután sor került az első parlamenti válságra, amelyet azonban a kormány győzelmesen állott ki. A parlament agrárius tagjai ugyanis, akik a jobboldali ellenzékhez tartoznak, azt a javaslatot tették, hogy *nyomban válasszák meg a spanyol köztársaság elnökét.* Minthogy az elnökség elnyerésére másnak, mint *Alcala Zamorrának* nincsen kilátása, nyilvánvaló, hogy az agráriusoknak az volt a céljuk javaslatukkal, hogy kormányválságot idézzenek elő, mert hiszen Zamorra a mostani kormány miniszterelnöke.

Az agrárius javaslatára, amelynek beterjesztése a parlament baloldali padsoraiban nagy felzudulást keltett maga Alcala Zamorra válaszolt, aki ez alkalommal egyik leghatásosabb beszédét mondotta el és oly nagy sikert aratott, hogy a kamara kilenctizedrésze hatalmas ünneplésben részesitette.

Zamorranak ezt a nagy parlamenti sikerét a nemzetgyülés által a kormánynak adott bizalmi szavazatnak tekintik. Spanyol politikai körökben most már egészen biztosra veszik, hogyha az ideiglenes kormány felajánlja lemondását, a nemzetgyülés túlnyomó nagy része fel fogja kérni a maradásra.

Alfonz lemondott a trónról legkisebb fia javára

Madrid, julius 28.

A Daily Express Spanyolországba küldött tudósitójának feltünéstkeltő külön jelenését közli, amely szerint a közelmultban Fontainebleauban a spanyol királyi család tanácsra ült össze, amelyen Alfonz király a trónról legfiatalabb fia javára lemondott. Egyuttal az idősebb hercegek is lemondtak trónöröklési jogukról öccsük javára.

Alfonz király e családi tanács után vasárnap este Párison át Angliába utazott.

Borzalmas tüzvész pusztitott el egy dunántuli községet

Délután egy órakor keletkezett a tüz és még este hat órakor is lángokban állott az egész falu

Zalaegerszeg, julius 28.

Ma délután egy óra tájban Zalaegerszegtől mintegy ötven kilométernyire fekvő Resznek községben tüz ütött ki. Az egyik gazda udvarán a cséplőgépből szikra pattant ki, amely lángbaboritotta az asztagokat, valamint a kicsépelt buzát. A tüz gyorsn terjedt tovább a házon, majd a szomszédos épületekre is átharapódzott. Délután két óra tájban már nyolc ház, mintegy ötven gazdasági épület lángokban állt. A tüzoltók azonnal kivonultak. Három órakor értesitették a zalaegerszegi tüzoltókat is, akik egy motorfecskendőt és mentőautót hoztak a községbe. Háromnegyed 5 óra tájban viharos szél kerekedett s ebben az időpontban három lakóház, 140—150 gazdasági épület állt lángokban.

Öt óra után a szélvihart erős záporeső váltotta fel, a lángok több házat átugorva gyujtották meg az egymástól távol levő épületeket. A tüz alkalmával több ember sulyos égési sebeket szenvedett, ezeket beszállitották a zalaegerszegi kórházba. Állitólag egy asszony bennégett az egyik házban, sok állat is elpusztult. Hat óra tájban a tüz még mindig tart.

A helyszinen még délután 3 órakor kiszállt Brandt Sándor dr vm. főjegyző, aki intézkedett az oltási munkálatokról. A község nagyon szegény, ezért a főjegyző sürgős intézkedéseket tett a lakosok megsegitésére. A lakosságnak élelmiszerrel való ellátása egyelőre biztositva van. Sok hajléktalant részint a szomszédos falvakban, részint a le nem égett házakban helyeztek el.

Butorozott

szobát keres? Olvassa el lapunk apróhirdetési rovatát

Este nyolc órára lokalizálták a tüzet

Zalaegerszeg, julius 28.

A reszneki tüz az esti órákban lokalizáltnak tekinthető. Néhány órán belül még az égő épületeket is sikerült eloltani. A tüz még mindig foglalkoztatja husz községnek és Zalaegerszegnek tüzoltóságát. A tüznek az eddigi hirekkel ellentétben, nincs halálos áldozata. Az egyik eltüntnek hitt asszony is megkerült. A kárt 100—200 ezer pengőre becsülik. Igen sok állat elégett s a lakosság egész takarmánykészlete és gabonája. A megmaradt állatokat a legelőre hajtották ki. Az alispán telefonon érintkezésbe lépett a belügyminisztériummal és segitséget kért, majd kijelentette, hogy a lakosságnak az idén amugy is kevés gabonája és takarmánya termett és most ez is elpusztult. Éppen ezért sürgős segély kiuttalását kéri.

Összesen 18 peticiót nyujtottak be

Budapest, julius 28.

Azokban a választókerületekben, ahol julius 28-án volt képviselőválasztás, ma déli 12 óráig lehetett benyujtani a választást megtámadó panaszokat a közigazgatási birósághoz. Összesen 18 peticiót nyujtottak be:

Horváth Zoltán pártja (Kiskunfélegyháza) Kiss István mandátuma ellen:

Melczer Lilla pártja, Garbócbogdány, Fekete Lajos:

Tildy Zoltán pártja, Cséffa, Mártonffy Gyula:

Steinfeld István pártja, Nagykálló, Nánássy Andor.

Borbély Andor pártja, Tura, Kálmán István:

Nagy Ernő pártja, Sárospatak, Bessenyei Zénó:

Németh Vilmos pártja, Alsólendva, Csák Károly:

Serényi László gróf, Megyaszó, Prónay György báró.

Kővári Ottó pártja, Mindszent, Andaházy Kasnya Béla:

Weingeld Gyula pártja, Gyoma, Zeöke Antal:

Mezei Lajos pártja, Kunszentmárton, Kuna P. András:

Wagner Károly pártja, Királyhelmec, Láng Boldizsár:

Ulain Ferenc pártja, Barcs, Görgey József:

Rupert Rezső pártja, Szentes, Lázár Andor:

Nándorfi Emil pártja, Örszentpéter, Back Lajos:

Krudy Ferenc pártja, Szécsény, Orosdy Ferencné:

Mándy Sándor pártja, Dárda, — Schmidt Miklós mandátuma ellen.

Friedrich István keresztény ellenzéki pártja a budapesti déli választókerületi választást támadta meg panasszal.

Egymillió éves emberi koponyát találtak Ausztráliában

London, julius 28.

A Daily Telegraph jelentése szerint Ausztrália középső részében a Jervois hegységben egy női koponyát találtak, amely az ausztráliai anatómiai intézet igazgatójának megállapitása szerint több mint egy millió éves.

Halálos szerencsétlenség egy dunai uszályhajón

Az elszakadt gázmaszk megölt egy munkást

Budapest, julius 28.

Halálos szerencsétlenség történt kedden délben a Dunán az egyik uszályhajón. Romániából petróleummal megrakodva érkezett a Clarisse nevü uszályhajó és Óbudán, a Meder-utca irányában kötött ki. Gál Mihály 28 éves napszámos gázmaszkkal fölszerelve leszállt ah ajó egyik petróleumtankjába. Társainak feltünt, hogy hosszabb ideje nem tér vissza, gyanusnak találták a dolgot és többen odamentek, hogy utána nézzenek, mi Gál elmaradásának az oka. Ekker megdöbbenve látták, hogy a napszámos a tank alján holtan fekszik.

Nyomban értesitették a rendőrséget, ahonnan bizottság szállt ki, amely megá'lapitotta, hogy a gázmaszk, amelyet Gál Mihály viselt, megrepedt, a mérges gázok áldozata lett a napszámos.

A vizsgálat most azt igyekszik megállapitani, hogy hol szerezték be a Gál által használt gázmaszkot, amely a halálos szerencsétlenséget e'öidézte. A holttestet a törvényszéki orvostani intézetbe szállitották.

Megölte életunt feleségét -- négy évi börtönre itélték

Lipcse, julius 28.

A lipcsei esküdtszék négyévi börtönbüntetésre itélte Hafa Walter huszonki'encéves gyári utazót, aki megölte feleségét, mert az életunt asszony kért őt arra, hogy megváltsa az élettől. Hafa Walter március 12-én feleségének altatószerként nagy adag mérget adott. Az asszony éjszaka fölébredt és jajgatni kezdett. A férj azt hitte, hogy felesége ha'doklik és hogy hamarabb álljon be a halál, megfojtotta az asszonyt. A gyilkosság után felravatalozta az ágyat, virágokkal hintette be a szobát, bucsulevelet irt s felvágta ereit. Hogy azonban a vér ne folyjon ki a fö'dre, kezét meleg vizbe tartotta. Reggelre eszméletlenül találták és górházba szállitották, ahol néhány nap mulva fe'gyógyult. A boncolás megállapitotta, hogy az asszony nem is annyira a méregtől, mint inkább a fojtogatás következtében halt meg.

A törvényszéki tárgyaláson a vádlott azt állitotta, felesége esküt vett ki belőle, hogy gyorsan és fájdalommentesen megö'i őt s azután követi a halálba. A férj szerint a kettős öngyilkosságra azért határozták el magukat, mert nagy nyomorba jutottak és felesége áldott állapotba került.

MENETJEGY IRODÁBAN
olcsó ellátási jegyet vehet
ERDŐBÉNYEFÜRDŐBE
Kitünő konyha. Gyönyörü kirándulo helyek. Tánc! Legkellemesebb hétvégi szórakozást nyujt Önnek fáradságos munkája után. — A MAV. Menetjegy irodában teljes felvilágositást nyer.

A Ferenc József föld felett repül a Graf Zeppelin

Postát váltott a Malygin jégtörővel

Friedrichshafen, julius 28.

A friedrichshafeni léghajóépitő müvekhez ma délelőtt érkezett távirati jelentés szerint a Graf Zeppelinnek a Ferenc József földre való érkezése előtt sikerült megvalósitania a Malygin orosz jégtörővel való előre megbeszélt találkozását a Hooker[illegible] rül leszállott a tengerre, kicserélte a postát, majd 15 perc mulva ujból felszállott. A rossz jégviszonyok miatt nem maradhatott tovább a tengeren. A léghajó azután folytatta utját a Ferenc József-föld felé.

Moszkva, julius 28.

Az arhengelszki meteorológiai intézet azt a szikratávirati értesitést kapta a Ferenc József-föld rádióleadóállomásától, hogy a Graf Zeppelin hétfőn a késő éjszakai órákban megjelent a Ferenc József-föld fölött. Az arhangelszki meteorológiai intézet bővebb értesitést kért a léghajó utjának lefolyásáról.

A leningradi obszervatórium, amely állandó rádióösszeköttetésben áll a Malygin jégtörővel, jelenti, hogy a jégtörő hétfőn este 19 órakor (középeurópai időszámitás szerint) kikötött a Ferenc József-földhöz tartozó Hookerszigete előtt. A jégtörő itt várja meg a Graf Zeppelin léghajót.

Berlin, julius 28

A berlini lapok moszkvai jelentése szerint a szovjethatóságok utasitották a moszkvai repülőtéret, hogy sürgősen tegye meg előkészületeit a Graf Zeppelin fogadtatására, amely sarkvidéki expedíciójáról Moszkván át tér vissza Friedrichshafenbe.

Plymouth, julius 28.

Sir Hubert Wilkins tengeralattjárója a julius, Plymouthból ma elindult északsarki utjára, amelynek első állomása Bergen.

Tizenötezer postagalambot engednek fel szombaton hajnalban a Nagyállomáson

Husz vonhat vagon hozza Debrecenbe a postagalambokat

Már beszámoltunk olvasóinknak arról, hogy a Dél-Németországi Galambtenyésztők postagalambjait Debrecenből fogják felengedni, hogy most már a 900 kilométeres utat abszolválják. A „Kolumbia" Galambtenyésztő Egyesület Debreceni Osztályának" megalapitója és lelkes elnöke, Róza Károly százados, a Hiradó Osztály parancsnoka fogja a galambok felereszlését megrendezni. A szállitmány, amely már utban van, Regensburg és környékén levő Dél-Németországi városokból jön mintegy 900 kilométerrel.

Pénteken este fél nyolckor érkezik a vonat, mely a 26 vagonból álló szállitmányt hozza. Szombaton reggel ritka látványban lesz részük a debrecenieknek, akik ezért az érdekességért szivesen feláldoznak egy-két órai alvást. Ugyanis a felereszlés reggel 4 és fél 5 óra közt lesz.

Tekintettel arra, hogy nemcsak az a fontos, hogy egy-egy galamb hazaérjen, hanem az általuk elért maximális sebesség meghatározása a fontos, ezért a törzsszámozott galambokat külön turnusokban egyszerre, vezényszóra bocsátják fel.

Egy-egy csoportban körülbelül ezer galambot bocsátanak fel, amelyek egyideig a terep fölött kóválygognak, majd felveszik a határozott irányt — nyugati irányban a Nagytemplom fölött — és 90 kilométeres sebességgel megállás nélkül teszik meg a mintegy 900 kilométeres utat.

A felbocsájtás a nagyállomás raktárépületei előtt történik és a nagyközönség minden meghivó és belépődij nélkül tekintheti meg ezt a nem mindennapi látványt.

Érdekes még megemliteni, hogy a galambok hozzászoktatása a hosszabb távolságokhoz fokozatosan történik. Az itt felbocsátandó galambokat tavaly Budapesten engedték fel, jövőre pedig a Balkánról fogják őket inditani, hogy ismét hosszabb utat tegyenek meg.

Debrecenből 15.000, Budaörsről szintén 15.000 galambot bocsátanak utnak a német galambtenyésztő egyesületek.

Ezzel kapcsolatban kissé szégyenkezve kell megállapitanunk, hogy mennyire messze vagyunk e téren Németországtól, ahol 5600 egyesület van, szemben a mi egyetlen és csak 300 tagból álló Kolumbiánkkal.

Kedvezményes strandfürdőjegyszelvény a Debreczeni Ujság olvasóinak

Minden lappéldányban egy felnőtt- s egy gyermekjegy-kedvezményt nyujtó szelvény van. Ezeknek ellenében a Margit-strandfürdő pénztára a hatvan filléres felnőtt-jegyet negyvennégy fillérért, mig a harminc filléres gyermekjegyet huszonkét fillérért adja.

Szezon végi vásárunk csak még e héten tart, most még olcsóbban vásárolhat tavaszi, nyári és vászon ruhákat a

Hajduságí

férfiruha áruházban Piac-u. 67. Megyeházzal szemben

Julius eleje óta müködött már a megszállt területen a biharkeresztesi postarabló cigánybanda és az oláh csendőrség tehetetlen volt

Több községben kifosztották a pénztárakat

(A Debreceni Ujság tudósitójától.)

Megirta már a Debreceni Ujság—Hajdufőld azt a mult századba illő vándorrablást, amelyet egy megszállt területen tanyázó cigánybanda követett el a biharkeresztesi postán és a környező falvakban.

Kedden este az oláh csendőrség értesitette a biharkeresztesi nyomozó hatóságot az elfogottak névsoráról. A fegyveres közelharcban a kilenctagu bandából csak négyen kerültek hurokra, mig a többieknek sikerült elmenekülni. Az elfogottak: *Jakab* Imre, *Lakatos* Julcsa, *Lakasos* Mári és *Lakatos* Róza. A menekülők között van *Sztojka* Lajos, *Horgács* Pál és *Kolompár* Márton, mig két cigánynak a nevét még nem ismerik.

Az oláh csendőrség kihallgatta az elfogott cigányokat, akiknél 120 pengő értékü apropénzt, két zsák állami jövedék dohányt, szöveteket, fehérnemü és vászonárukat találtak.

Jellemző a cigányok gondolkodására, hogy mig évekig megelégedtek kisebb lopásokkal, most már telhetetlenek voltak és egymásután követték el a vakmerő rablásokat.

A nyomozás állása szerint eddig ugy látszik, hogy a cigánybanda julius eleje óta müködik együtt. Julius 2-án Bedő községbe törtek be és ott kifosztották a községi pénztárt és a Hangya-szövetkezet boltját. Egy héttel később Szalárdon és Telkén. (mindkettő határmenti megszállt község) fosztották ki a községi pénztárt. A banda bünlajtsromát csak most állitják össze, bár ez csak akkor fog sikerülni teljes mértékben, ha a cigánybanda rejtekhelyét felfedezik A banda ugyanis ide hordta össze a rablott tárgyakat. Valószinü, hogy a menekülésben levő cigányok. — akiknél a rablott pénz nagyobb része volt — felkeresik a rejtekhelyeket és az oláh csendőrség a menekülők nyomán megtalálja a bünjegyet.

A budapesti szállodások országos akciója az idegenforgalom fellendítésére

Budapest, julius 28.

A budapesti szállodások küldöttsége tegnap délelőtt tisztelgett dr. *Bud* János kereskedelmi miniszternél. A küldöttség, amelynek dr. *Miklós* Elemér, az Országos Magyar idegenforgalmi Tanács ü. v. főtitkára volt az elnöke, az idegenforgalom fellendítésére alkalmas előterjesztését ismertette a kereskedelmi miniszter előtt és annak megvalósitásához támogatását kérte. Dr. Bud János kereskedelmi miniszter nagy érdeklődéssel és megértéssel fogadta az előterjesztéseket és biztositotta a küldöttséget a kereskedelmi kormány legteljesebb jóindulatáról és felkérte őket, hogy az ismertetett kivánságokat irásban terjesszék be hozzá, amelyeket később letárgyaltat az illetékes miniszériumokkal, illetőleg a szakkörökkel.

A világtörténelem hirességeinek babonasága

A világtörténelem sok hires nagysága nagyon babonás volt és igen sokan hordtak különböző talizmánokat, amuletteket. *II. Vilmos* állandóan magával hordott egy gyürüt, amelynek érdekes története van. *János* brandenburgi választófejedelemnek, az első Hohenzollernek egyikének hálószobájába betört valaki, aki távozásakor ágyán egy kicsiny, értéktelen ékkövet hagyott. Ezt a kis értéktelen ékkövet megőrizték és *Nagy Frigyes* atyja *gyürübe foglaltatta*. Hogy miért van ennek a gyürünek „varázsereje", senki sem tudja. II. *Vilmos* császárnak volt még egy gyürüje, amely állitólag *veszedelmektől óvja meg viselőjét*.

A hagyomány szerint a *nürnbergi őrgróf* a keresztes hadjáratok idején Jeruzsálem falai alatt, *véres harcok közben zsákmányolta ezt egy szaracéntól*. A császár kedvenc ékköve az achát, amely „hosszu életet és egészséget biztosit".

Lord Kitchenernek, a néhai hires hadvezérnek amulettje egy *puskagolyó* volt, amely a nubiai harcok idején, 1883-ban sulyosan megsebesitette. Állapota *életveszélyes volt*, az orvosok is feladtak minden reményt. Kitchener kérte, hogy szállitsák mindennek ellenére Kairóba. A kairói orvosok kezelése valóban *javulást* hozott. A golyót azonban sehol sem találták, de az orvosok azt mondták, hogy *valószinüleg a kairói utazás közben esett ki fejsebéből*. Maga Kitchener is elfogadta ezt a feltevést. Egy év mulva evés közben hirtelen *ráharapott valami kemény tárgyra*, amely nem volt egyéb, mint a *fegyvergolyó*, amelyet azóta, mint amulettet őrzött. Az amulett nem nagyon védte meg, a világháboruban egy megtorpedózott hadihajón lelte halálát.

Rosevelt volt amerikai elnök amulettjéről is sokat beszéltek. Ez egy fadarabka volt, amelyet *platinába foglaltak*. Rosevelt nagyatyja keleti utazásakor *egy fakirtól kapta*, a családi hagyományok szerint ezt a fadarabot, mely állitólag *Buddha* „szent fájának" kérgéből való. A talizmán egy nap nyomtalanul elveszett. Tudniillik Rosevelt óráját, melyben ezt a fadarabkát hordta, *ellopták*. Később megfogták ugyan a tolvajt, a többi ékszer visszakerült, jogos tulajdonosához, azonban az *amulettes órának végleg nyoma veszett*.

Másfélezer oroszországi hadifogoly elveszett Magyarország számára

Nagymagyarországnak 660 ezer halottja volt a világháboruban

Budapest, julius 28.

A honvédelmi minisztérium illetékes osztálya most összeállitotta háboru veszteségének pontos jegyzékét. Eszerint Nagymagyarországnak 660 ezer, Csonkamagyarországnak pedig 290 ezer halottja van. Ezek közül 90 ezernek a halálesetét még nem anyakönyvezték hitelesen, de 406 ezer halott haláleseti okmányának kiállitása már folyamatban van, mig a többi ügyében most folytatják a hivatalos nyomozást.

Ennek a széleskörü és mindenre kiterjedő nyomozásnak valószinüleg meg lesz az az ertdménye, hogy legfeljebb csak 5 ezer olyan hősihalott lesz, akinek a sorsát teljes homály fedi továbbra is. A honvédelmi minisztérium különben arra az érdekes megállapitásra jutott, hogy azok a volt orosz hadifoglyok, akik Oroszországban maradtak, már elvesztek Magyarország számára, mert orosz állampolgárokká lettek. Körülbelül 1400 ilyen magyar él Oroszországban, akik ott már családot alapitottak.

Gyenge eredmények két hortobágyi csárda és egy két holdas városi legelő bérleti árverésén

Tizenöt napon belül utóajánlatokat lehet beadni

(A Debreceni Ujság tudósitójától)

Kedden délelőtt a város két csárda és egy legelőbirtok bérletére hirdetett árverést, amelyen alig volt árverelő. Legelőször a Baromvásártéren gyakorolható étel- és italárusitási jog került haszonbérbeadásra. A kikiáltási ár az eddigi haszonbér, évi 2110 pengő volt és most két évre hirdették a bérbeadást. Csak két árverelő akadt, Takács Miklós és neje, valamint Danzinger Dezső. Az árverésen meg sem közelitették a kikiáltási árat, mert a legmagasabb ajánlatot Danzinger évi 665 pengő ajánlatával tette. Az árverés eredménye fölött a polgármester fog dönteni.

Ezután a Gugyori-csárda és a hozzátartozó 28 hold és 1197 négy szögöl földre volt árverés. A Gugyori-csárdára és a földekre október 1-től kezdődő három évre hirdettek árverést, három alternativa szerint. Az első alternativa szerint a csárdát és a hozzátartozó összes földterületeket, a második alternativa szerint a csárdát és csak a közvetlen hozzátartozó 20 hold földet, végül pedig a csárdától külön álló 7 hold és 1486 négyszögöl legelőt árverelték, mivel ez a legelő nem függ össze a csárdával és azt a közeli birtokosok szeretnék megkapni.

Az első alternativa szerint három árverelő akadt: Horváth Lajos, az eddigi bérlő, Gábor Miksa és Csikós János. A kikiáltási ár az eddigi bér, holdanként és evenként 267 kg. rozs volt. A legmagasabb ajánlatot Gábor Miksa tette, aki 305 kg. rozsot ajánlott holdanként és évenként.

A második alternativa szerint ugyanazok árvereltek. Itt a legmagasabb ajánlatot szintén Gábor Miksa tette 345 kg.-os ajánlatával. A harmadik alternativa szerint Horváth Gáborék árvereltek és csatlakozott hozzájuk Zöld Kálmán és több társa, akik a legelőt akarták megszerezni. A legmagasabb ajánlatot Zöld Kálmán és társai tették, akik 435 kg. rozsot ajánlottak.

A harmadik árverést a tégláskerti Balogh Mihály-utcán levő 7 hold és 776 négyszögöl legelőre tartották. A kikiáltási ár 65 pengő volt. Árverelő nem jelentkezett, hanem az eddigi bérlők, Jablonkai Sándor és társai ajánlatot adtak be, amelyen megajánlották az eddigi bért.

Az árverések eredménye fölött a polgármester fog dönteni, mind a három árverés eredményével szemben utóajánlatnak van helye, amelyet 15 napon belül kell benyujtani, de a legmagasabb ajánlatnál legalább 10%-kal magasabb ajánlatot kell tenni a szabályrendelet értelmében.

Lakása? kiadó?

egyszer kell csupán a napilapban meghirdetni, 10 szó 30 fillér, hirdetés feladási helye: Kossuth-utca 3., I. em.

Táborozik a debreceni vitézi szék „Nagy Sándor tábornok“ cserkészcsapata

Hajnali 3 órakor indul a vonat tompa dübörgéssel a Nagyállomástól. Nyiregyháza-felé megélénkül, a vonatban mindenki. Hogyne mikor öt zenészünk van. Nótázás közben előkerül az egyik igen furcsa, cserkésznóta, mely igy hangzik: „Megy a vonat, ripeg-ropog a kereke, hat zsák krumpli hajlik ki belőle.“ Ez a hat zsák krumpli azt jelenti: holnap délben krumpli levest fogunk enni.. Utazásunk végcélja Fehérgyarmat, hova 8 kilométerre esik táboruzhelyünk: Nagyar.

A tábor

Egy pár szóval akarom lerajzolni táborunkat és környékét. Nagyon szép hely. Gyönyörü kis tisztáson. Körülötte gyümölcsfák vannak. A gyümölcs gróf *Hallerné* méltóságos asszonyé, kinek jóvoltából a táborhelyet kaptuk. Körülbelül 60 lépésnyire van a Tur, 100—120 lépésre a Tisza. A grófi kastély 1 km.-re van a táborhelytől. Oda járunk be vizért, vagyis jobban mondva onnan szállitjuk ki a vizet hordós lajttal. A grófnő nemes adakozásának köszönhetjük, hogy kevesebb mennyiségü zöldségfélét, pl. kalarábét, káposztát, sárgarépát, zellert teljesen ingyen kapunk. Vasárnap reggel 7 órára az egész tábor teljesen kész. Utána zászlófelvonás. Feszes tisztelgés közben huzzák félárbocra a nemzetiszinü trikolórt néhai dr. Debreczeni Ferenc ügyvezető elnök ur emlékére.

Az első kirándulás

Kedden délután indultunk Liptai segédtiszt ur vezetésével Kisorba, kirándulásra. Az uton, mig megyünk, magas töltésen, mindenütt hatalmas gyümölcsfák és elég sürü erdő ad hüs árnyékot. Öt órára érünk fel a faluba vidám nótázás közben. Megnézzük a református templomot, később pedig a kompot. Nekünk, debreceni fiuknak, pláne akik még nem láttak kompot, igen élvezetes látványban volt részünk, amint a komp szekérrel és lovakkal telve méltóságteljesen uszott egyik partról a másikra. Estefelé érünk vissza a táborhelyre.

Pochalró', a tábori komikusról

Közöttünk tartózkodik állandóan egy teljesen árva 17—18 éves cigányfiu, Pochal. A grófné tartja élelemmel és ruházattal. A táborból ő viszi be a leveleket reggel egy szürke lóval, ő huzatja ki a vizes lajtot. Este, a tábortüznél velünk dalol s csak éjszakára megy be aludni a kastélyba. Valamelyik hajnalban ő adott ébresztőt. Tudni illik kijött a lóval, hogy beszállitsa a vizes lajtot, s ugyanakkor jött a zsidó is, aki a tejet szállitja ki. Valamin összeszólalkoztak, Pochal megkapott egy cserkészbotot s alaposan elverte a zsidót. Azóta különösen nagy legény Pochal.

Aki azt hiszi délután, hogy reggel van

Péntek délután hogy az eső esett, a III-ik őrsben a kis Szegedi Lacit elnyomta a buzgóság és elaludt. Bement az egyik fiu a táborba s mondja neki, hogy a hálóinget vegye fel. Felvette nagyálmosan a hálóinget s aludt tovább. Közben a sátrat befüzték, a kürtöt előhozták és riadót fujtak reggelre. Hallatszottak a nagy kiabálások: szappannal és törülközővel őrsönként sátor előtt sorakozz! I-ső őrs! III. őrs! II. őrs! A Tiszához mosdani indulj! Közben bujik kifelé Szegedi a sátorból mosdófelszereléssel. Óriási hahota fogadja. Azóta szállóige maradt, ha valaki nem sorakozik idejében: *„Elaludt ez is, mint a kis Szegedi.“*

Napi élmények a táborban

Reggel 6 órakor van az ébresztő. Utána mindenki mosdófelszereléssel sorakozik a sátra előtt és megyünk le a Tiszára mosdani. Előzőleg testgyakorlat. Fél 8 órakor a reggeli. Délelőtt fürdés, délután szintén fürdés. A napos őrs a konyhánál segédkezik, mig a szolgálati őrs a kapuőrséget adja.

Támadás a tábor ellen

Szombat hajnalra csak arra ébredünk fel, hogy nagy kiabálás van. Éppen őrségváltás volt. Fütyöltek azonnal, de a táborterületen már belül voltak. Hát kik voltak? A grófné méltóságos asszony, a két kis gróf-fiu, Rupi és Laci, a grófné rokona, Szatmár-Csekéről és Orbán tiszttartó ur feleségével. Körülbelől negyedóráig hasaltak a tábor háta megett, az őrségváltást kihasználták és a tábor területét megrohanták. Ma éjszakára várjuk a nagyari leventéket, akik szintén meg akarják támadni a tábort. De most már vigyázunk nagyon és reméljük, hogy a leventék támadását meghiusitjuk.

Készülődés a vasárnapi tábortüzre

Vasárnap este tartjuk meg az első nyilvános tábortüzet. A müsort már össze is állitottuk. A két Magyari játékokat ad elő, a zenészek kiséretével, én hortobágyi nótákat énekelek, lesz szavalt, dalolás és egyéb mókák. Valószinüleg még egy hétig maradunk, üdvözöljük a debreceni ismerősöket és rokonokat a boldog viszontlátásra.

Boldogh László, segédőrvezető.

Padlólakkok
speciális minőségben, magas fényü, a legszebb szinekben, olcsó árban kapható
STERN festéküzletben
Piac-utca 10 szám.
Bikával szemben. — Ugyanott biztoshatásu irtószert vásárolhat olcsón, poloska, svábbogár, patkányirtásra.

Minden jóra fordul

Irta: MISKOLCZY KÁLMÁN.

A kékszemü tanitónő ott ült a kis asztalka mellett és dolgozatokat javitott. Azokat a fogalmazásokat, melyeket apró, falusi, feketeszemü, mezitlábos Erzsikék, meg Piroskák, bozontos haju, naptól bronzbarnára égett egészséges, pufókképü Jánoskák, Lackók, Pisták a ma délelőtti órán a kopott pádimentumos iskolában olyan igen nagy észtördelemmel okoskodtak ki, leirván a négyfilléres irkába szépen és gondosan.

Kinn sütött a virágos május aranypalástot szétteregető napja. Sötétzöldlevelü fák hosszan, álmodozva álldogáltak egymás mellett mozdulatlanul, mert a csacska szellő valahol a berek bozótjaiban szendergett. Az ég selymes kékje alatt ficserékelő fecskék fehér hasa villant egy röpke pillanatra s piroslábu gólyák kerengtek a magasban méltóságteljesen.

Tavasz volt.

És csend. Mélységes falusi csend. Az ablak melletti virágos-ágyakban most pompázott a szegfü és a rózsa. Édes, szivigható illat terjengett a levegőben köröskörül.

A kékszemü tanitónő néha felpillantott a dolgozatokból s kinézett a májusi világba. És ilyenkor megfogta lelkét a kék ég, a vadgalambbugás, a hófehérszirmu kifeslett rózsa sokáig.

Majd megrezzent. Munkába kezdett ismét. Az Erzsikék, a Piroskák, bozontoshaju Lackók, naptól bronzbarnára égett pufókképü Jánoskák munkájába. Olykor-olykor el is mosolyodott magában, amint egy-egy mondat naivsága megkapta a lelkét. És egyszer . . . és egyszer az egyiknél el is boruit a szeme . . . (Mint mikor vékony, lehetetlen finom felhő takarja el a kékszinü eget.) Kovács Pista irta ezt a dolgozatot. Ez a kis buksifejü, okostekintetü Pistácska, aki ott ül Csordás Laci mellett a második pad szélén mindig komolyan, mint ahogyan a püspök szokott ülni. Az ötödikbe jár, igy hát kinyillott az esze s tud már gondolkozni.

Azt irta a kis Pista: Tavasszal nem szabad busulni, csak örülni szabad. A madár is azért csicsereg oly szépen tavasszal, mert örül. Az okoskodó gyermeki lélek naiv bölcsessége sugárzott a mondatokból. A kékszemü tanitónő mégegyszer elolvasta. És hogy milyen gondolatával társult, azt nem lehetett tudni csak abból, hogy egy finom, keserü mosoly rándult el ajkán. Szinte gépiesen ismételte: Tavasszal nem szabad busulni . . . csak örülni szabad . . , A madár is azért csicsereg olyan szépen tavasszal, mert örül . . .

Felállt az asztaltól. Ugy érezte, olyan folyamat indult meg lelkében, amely még az előbb valahol igen mélyen aludt, most azonban mint halkszavu hárfán a futam végigzengett benne.

Odalépett az ablak mellé és belemerengett a májusi világba. Gondolata távoli vidékre röppent.

És az emlékezés fájdalmas akkordokat szólaltatott meg benne . . .

„Volt egyszer egy leány .s volt egyszer egy ifju. Az ifju jegyző volt, a leány tanitónő. Fiatalok, egészségesek voltak mindketten és dalolva, kacagva sétálgattak virágos réteken keresztül egymásra nézve, el-el mosolyodva.

Csakhogy az ifju akaratos volt.

A leány meg dacos.

És egyszer éles fájdalom hasitott a szivébe — a leány szivébe.

Felemelt fővel, büszke daccal fogadta el az uj felkinált állást és utnak indult azon a reggelen, hogy ne is találkozzanak soha, soha többé.

A fogadását megtartotta. Egy szót sem irt soha sem. Gondolni is csak egyszer gondolt rá, csak egyetlenegyszer. Hónapok mulva, karácsony előestéjén, amikor a kivilágitott fa alatt ünnepelt a kis falu apraja-nagyja, ő pedig egyedül, magában a fütött meleg, de mégis barátságtalan szobában. Csak akkor gondolt rá először: de este midőn lefeküdt, könny buggyant szemébe. Egy . . . kettő „ több és több. Végül mint melegvizü patak csordogált hamvas arcán végig.

Szégyelte magát önmaga előtt az elérzékenyedésért. Azonban hiába volt okos, komoly és büszke, mégis éreznie kellett tehetetlenül, hogy van egy erő, mely minden dacnál, okosságnál hatalmasabb. Sziklát repeszthet, világot rengethet. Ez az erő, egy szó: szerelem.

És karácsony után mintha minden elmult volna. Napok mentek, hetek multak egymás után. A zajongó lélek tó elcsendesedett.

És most! Megint! Talán ez a kis Kovács Pista észrevett volna valamit? Talán nem palástolta eléggé? Talán ez előtt a kis buksifejü, okos tekintetü gyermek előtt nem játszotta elég jól a szinész szerepet? Mert csak akkor irhatta: Tavasszal nem szabad busulni, csak örülni szabad. A madár is azért csicsereg olyan szépen tavasszal, mert örül.

Milyen finom, tapintatos is a gyermeki lélek! Nem mondja szembe nyiltan, mert hátha fájna. Csak burkoltan, hogy azonban érezni lehessen. Talán csendes figyelmeztetés akar lenni, hogy ő látja az arcon, szemen, a hangon, a leiken azt a bizonyos borongást?

Vagy lehet, csak éppen okoskodott. Mintahogyan minden gyermek szeret nagynak, felnőttnek látszani és bölcselkedni. De miért éppen ezt? Miért éppen igy? Felajzott lelke, mint bomlott zongora, amelyen felülről lefelé, alulról felfelé futamoznak, akkordoznak, csak ugy zengett-bongott.

Ott állt az ablaknál még sokáig. Majd felvette kis kékszinü sapkáját és sétálni indult; ki a hegyek lankáira, ahol tüzes, aranyos csókját csókolta a nap a füre, fákra, virágokra.

*

A patak partján, ahol virágzott a rét és sokszinü virág, frissen kaszált fü vegyes illatával volt szagos a levegő: egy férfi igyekezett. Valami régi, elfelejtett kedves nóta lágy dallamát dalolgatta egyszer-kétszersokszor.

Ahogy mindinkább közelebb ért a kis faluhoz, elfogta, hatalmába keritette valami szorongó érzés. Hátha? Ez a „hátha?“ égette, ütötte, verte a lelkét. Hátha menyasszony is lett már azóta? Vagy ha még nem, de hátha már belopódzott szivébe valaki, akinek a képe, az arca még nem tiszta, csak homályos, de már benne van?!

A lemming és pézsmatulok vitás földje

Kelet-Grönland, amely miatt Dánia és Norvégia viszálykodik — Ahol fókahussal fogják a rókát — Lesz-e rendszeres repülőjárat az északi sarkkörön?

Most, amikor az egész világot az a rettenetes pénzügyi válság érdekli, amely Németországon keresztül szinte egész Középeurópát megrázkódtatta, majdnem nevetségesnek látszik hogy két komoly európai állam: Dánia és Norvégia komoly diplomáciai konfliktusba keveredtek olyan terület felett, amelyet a közvélemény az örökös hó és jég országának tekint. Vajjon érdemes-e pusztán a „zászló becsületéért" két államnak a barátságos viszonyát megszakitani olyan területért, melynek felhasználhatóságáról a vélemények legalább is megoszlanak.

A nagy jeges sziget

Grönland a nyelvtudósok szerint zöld földet jelent, ahol valamikor, az európai kultura kezdetén zöldelő életnek kellett lennie Ma persze más a helyzet. Grönland a sarkvidék legnagyobb zárt területe (2.176.000 négyzetkilométer) és egyuttal a legnagyobb sziget is a föld kerekségen De egyuttal a legnagyobb jégterület is, mert földjének 95 százalékát jégpáncél boritja, amely a sziget belsejében levő 3000 méter magas hegyeket is betakarja és melynek vastagságát helyenként 1200 méterben állapitották meg. A partvidék mintegy 150 kilométeres sávja azonban jégmentes. Ez a erület három jégtipust mutat. Az egyik lekoptatott sziklás vidék mély völgyekkel, fiordokkal és tavakkal, a másik alpesi jellegü hegyvidék, mely a keleti parton 3000, a nyugatin 2000 méterig emelkedik és amelyet a jég még a diluviális jégkorszakban sem boritott el és a harmadik meredek szakadéku tábiás hegység, lapos völgyekkel. De vannak görgeteges morénavidékek is. A jégmentes szegély keskenysége természetesen nem engedi meg folyók kialakulását, csak kisebb patakok vannak.

Az állat- és növényvilág természetesen csak a partvidéken mutatkozik. A növényi takaró sehol sem olyan vastag, hogy elvegye a sziklák puszta jellegét. Délen négy méterig is megnőnek a nyárfák. A déli részen a keleti part szegényebb növényzetben, mint a nyugati, mig északon nincs meg ez az eltérés. Általában a növényvilág meglehetősen változatos. Ilyen jellegzetesek a lápos mohavidékek, melyek sok sarki állatnak adnak táplálékot. Az állatok közül az egész partvidéken élnek a rénszarvasok, rókák, nyulak, északon és északkeleten a mosuszökör, sarki farkas és a lemming. A madárvilág elég sok fajtával van képviselve, a tengerben sok a fóka és a bálna, a patakakban lazac. A keleti parton gyakori a jegesmedve.

Az óriási szigeten mindössze 14.800 ember élt (1923-ban), közöttük 248 európai. Azonban az eszkimólakosság legnagyobb részben nem faitiszta, hanem keveredett európaiakkal és tisztaságát csak északon őrizte meg. Főfoglalkozása a vadászat és ezért nomád életet él, bár az európai telepek hatása alatt most már kevésbé vándor természetü. Érdekes, hogy a szigeten kéthavonként megjelenő eszkimóujság is van.

Grönland felfedezése

Grönlandot a normann Gunnbiörn fedezte fel 900 körül. 984-ben a vörös Erik Irországból vezetett oda telepeseket és ő adta a sziget nevét. 1000-ben keresztény lett a sziget és 1110-ban külön püspökséget kapott. 1261-ben Norvégia társországa lett. 1397-ben Dániával és Svédországgal került unióba. A telepesek a középkor végéig állandó összeköttetésben voltak az anyaországgal és nagyon virágzott, a XV. század folyamán az összeköttetés megszakadt. A XVI. század végétől kezdték megint felfedezni és csak 1721-ben kezdődtek Dánia részéről az ujabb állandó települések a nyugati parton. Az ujabb időkben számos tudományos expedició kutatta a szigetet, közöttük Nordenskjöld, Nansen és Peary, aki kétségtelenül megállapitotta Grönland sziget voltát, a német Wegener, aki tragikus módon a jégmezőn vesztette életét. A legujabb expedició az angol Watkinsé volt. Ennek az a feladata volt, hogy megállapitsa, vajjon szükség esetén leszállhatnak-e Grönlandon repülőgépek és hol. Egy angol érdekeltség ugyanis állandó repülőjáratot akar létesiteni Anglia és Kanada között Izlandon, Grönlandon és a Baffin-földön keresztül, ugyhogy ez a vonal jelentős részében a sarkkör mentén haladna. Minthogy ebből a vonalból 1110 kilométer esik Grönlandra, itt tanulmányozni kellett a talait és légi viszonyokat. Az expedició hajóia, a „Guest", mely két motorcsónakot, két repülőgépet, öiven kutyát, nagyszámu személyzetet, köztük 13 speciálistát vitt magával, mult év juliusában kötött ki a keleti parton Anymagssalik-telep mellett és még most is ott van Egvik tagja, Courtauld, teljes öt hónapig egészen egyedül élt a magas jégsivatagokban és tett értékes megfigyeléseket. Ez a drámai érdekességü expedició ismét Grönlandra forditotta a világ figyelmét, de még nagyobb lett az érdeklődés, amikor Grönland miatt Norvégia és Dánia között diplomáciai viszály keletkezett.

A dán-norvég konfliktus

Mint ismeretes, Grönland dán fenhatóság alatt áll és közigazgatása is dán. Három közigazgatási kerületre van beosztva. A sziget keleti része a kevésbé ismert és ezért a dánok Koch vezetésével nemrég expedíciót küldöttek felkutatására. Mielőtt azonban ez oda érkezhetett volna, egy norvég vadásztársaság Devolt vezetésével kitüzte a norvég lobogót és Norvégia részére annektálta a területet. Emiatt tört ki a diplomáciai konfliktus. Norvégia azon az állásponton van, hogy Kelet-Grönland gazdátlan terület és hogy neki van hozzá legtöbb joga, mert vadászai évek óta járnak oda és állandó kunyhókat épitettek. A norvég kormány helyeselte Devolt eljárását és törvénybe iktatta az annexiót. Dánia természetesen tiltakozott és kijelentette, hogy Kelet-Grönland is az övé. Megindult a diplomáciai jegyzékváltás a norvég Kolstad és a dán Stauning kormányok között és végeredményben majd a hágai nemzetközi bíróságnak kell döntenie a Kelet-Grönland hovatartozása érdekében.

Rókavadászat fókahussal

Grönland szóbanforgó része az északi szélesség 72. és 76. fokai között fekszik és csak 1823 óta ismeretes valamiképpen. Ekkor fedezte fel az angol Scoresby, majd néhány év mulva a dán Graak tett három esztendős utat ezen a vidéken. Kutatásaikat még északabbra terjesztette az 1870—71-i német expedició és 1905-ben Fülöp orleansi herceg, aki az északi szélesség 79. fokáig jutott el. Scoresby még eszkimókat talált ezen a vidéken, de 1850 után már nyomuk sem volt: ugy látszik, kihaltak vagy elvándoroltak.

A terület a tengerparton igen erősen tagolt: a fiordok egész szövevénye hálózza be, közöttük az impozáns Ferenc József fiord, melyet az 1870—71-i német Koldewey-expedició egyik tagja, az osztrák Páyer fedezett fel. Ez az expedició a világtól teljesen elzárva telelt át a területen, melyet Vilmos király földjének neveztek el, mert elzárkózottságukban semmit sem tudtak a francia—német háboruról és arról, hogy ennek következtében Vilmos királyból császár lett.

Rénszarvas és pézsmaökör

Ez az expedició még óriási rénszarvasnyájakat talált a vidéken, mely magas hegyek mellett bő füvel benőtt sikságokat is mutathat fel. 1906-ban azonban egy dán expedició már nyomát sem találta a rénszarvasnak, de talált mosuszökröket (pézsmaökör), melyekről a német expedició nem tudott. A régi eszkimó telepek konyhahulladékainak megvizsgálásából kiderült, hogy azokban sok a rénszarvascsont, de pézsmaököré nincs, tehát az utóbbiak csak

---

Csak ápolni kell és egyszer kivirágzik.

Megreszketett erre a gondolatra. Ugy érezte, a szive hevesebben, szorongóbban ver. Szavakat, mondatokat keresgélt, amellyel menti helytelen cselekedetét. Hogy nem is ugy akarta mondani. Hogy ő nem ugy gondolta, ahogy Ilonka értette. Egyszerü tévedés az egész.

Egy pillanatra megállt. Maga elé nézett. Szája nem mozdult, de belül, amit lelkiismeretnek neveznek, megszólalt: — Zoltán nem vagy őszinte most. Mert te ugy gondoltad, ahogy Ilonka értette. Ne csürjed-csavard. Hát az egyenes ut?... Állj elébe nyitott szivvel, kitárt lélekkel és csak egy szót mondj: megbántam. Ha lehet, felejtsük el.

A szája halkan utánozta:

— Ha lehet, — felejtsük el. — Megbántam...

Erőtlen lépésekkel indult meg. A vér, a forró piros vér a fejébe huilámzott. És idő kellett, mig visszanyerte nyugalmát.

Az árokpartra hajolt és virágokat tépett. Kék buzavirágot, sok piros pipacsot, vizen ringó friszt, szagos vadfüveket és egy hevenyészett csokorba kötötte.

És megindult. Csakhamar a dombtetőre ért. S amint lenézett a völgybe, ott fénylett előtte aranynapsütésben a kicsiny falu. Fehérre meszelt házacskái csakugy izottak a napfényben. És... a szorongó érzés még jobban elfogta ekkor.

Falusi gyermekek libákat őriztek a réten. Az egyiket magához intette.

— Hogy hivnak, kis fiam?

— Nevem, Kovács Pista szolgálatjára.

— Jársz-e iskolába?

— Járok, kérem szépen. Az ötödik osztályba.

És ekkor öröm futott át az arcán egy röpke mosolyban. Mert Ilonkához járt. Mennyivel melegebben nézett rögtön erre a fiura!

Beszélgettek; majd leereszkedett a völgybe. A virágcsokrot keblére szoritotta, hogy minden szirom érezze a szive dobogását.

És jött...

•

Ilonka csak az imént jött haza. Hozzáfogott a javitáshoz ismét. Szeretett volna a kis Kovács Pista dolgozatára megjegyzést tenni, hogy „mondataid nem egészen helytállók, mert akinek bánata van, nem nézi, hogy hófehér-e a föld, vagy sárgul-e a levél, érik-e a buza, virágzik-e a rét?" De csak elgondolta és nem irta oda. Hanem helyette azt irta: „megfigyelésed: kitünő."

És ekkor egy férfi halkan huzta be maga után a kaput. Egy pillanás és látta, Ilonka ott ül a szobában. Lefelé hajol.

Csak mikor közelebb lépett, akkor látta, dolgozatokat javit.

Megállt egy helyben mozdulatlanul. Szemei odatapadtak az Ilonka arcára.

Nem szólt, csak állt és várt.

Csend volt. Valahol egy vadgalamb hivogatta kedves párját szerelmes bugással...

Egyszer Ilonka kinézett. Kék szeme csodálkozásra tágult és az arca olyan lett, mint a piros szegfü.

— Zoltán, — rebbent ki a száján egy pillanat mulva

— Ilonka!

Meleg, forró szavak. Csak ugy szikráztak, mint mikor két villanydrót összeér.

Zoltán közelebb lépett az ablakhoz. Ilonka is. Zoltán megfogta Ilonka bársonyos kezét, mint valami meleg, puha fészket.

És a tekintetük egymásba kapcsolódott.

Igy nézték egymást sokáig. Zoltán szemében szelid bünbánat; Ilonka szemében szelid szemrehányás.

Csend. Csak a szivek dobogtak.

Ilonka megszólalt:

— Jöjjön be, Zoltán!

De ő szótlanul mozgatta fejét. És ránézett a kisasztalkán álló virágtartó piros szegfüire. Ugy nézett rájuk, nem lehetett félreérteni.

Ilonka elmosolyodott. Odalépett az asztalkához, kivett egy fehéret és kinyujtotta az ablakon keresztül szólanul.

Ezután kiszólt a bejáró-leánykának:

— Juliska, nyisd ki az ajtót ennek a rossz fiunak!

A leányka sarkig kinyitotta. Csak akkor csodálkozott, amikor a rossz fiu helyett egy barna, fényesszemü, boldogarcu férfi lépett be. Egy igazi tekintetes ur. Aki — bizonyára — a tanitókisasszonykának a ... A többit nem merte utána gondolni.

Ha
eladni
akar, vagy
lakása
kiadó,
csupán egyszer
hirdesse meg
lapunk
apró-
hirdetési
rovatában biztos
eredményre
vezet!

a rénszarvas kipusztulása után jöhettek. Ezt a kipusztulást magyarázzák a farkascsordák garázdálkodásával vagy a rénszarvasok egyszerű kivándorlásával, de van olyan feltevés is, hogy valamelyik esztendőben nagymennyiségű és hirtelen megfagyott eső megfosztotta az állatokat eledelüktől.

A pézsmaökröt a kanadai és dán törvények teljes vadászati tilalom alá vették, mert ez az értékes állatfajta kiveszőben van. Norvégia azonban még nem hozott ilyen törvényt és vadászai vigan pusztitják az ugyis pusztulóban levő állatot. Dánia ezt a kérdést már régebben a Népszövetség elé vitte, de ott a döntés szokás szerint késik. Vadászszempontból főleg a rókák jönnek számitásba, melyeknek sok válfaja él, közöttük az értékes kékróka is nagy számban. Ezeknek a prémje csalogatja a norvég vadászokat anál is inkább, mert a vadászat aránylag könnyü, bár egy cseppet sem sportszerü.

Mit ér Kelet-Grönland

A fiordokban a nyár folyamán tengyanis nagy számban tanyáznak a fókák és rozmárok, melyeket könnyü elejteni. Bőrüket és szalonnájukat értékesitik, husukat pedig nagy gödrökbe ássák be, hol csakhamar rothadásba mennek át. A dögszag nagy számban csábitja oda a rókákat, melyeket csapdában fognak és bőrüket, mely ebben az időszakban a legértékesebb, könnyen szerzik meg. A norvég vadászok az élve befogott kékrókákból valóságos tenyészeteket is rendeztek be és ezzel még jobban növelik a hozamot. Elég kiadós a vadászat a különféle nyulfajtákra is, melyeket egyformán keresnek prémjükért és husukért. Aztán van egy sokkal ritkább zsákmány: a jegesmedve, amely jégtáblákon és jéghegyeken kerül északról erre a vidékre.

Hasznavehetetlen kincsek

Ami a föld kincseit illeti, kétségtelen, hogy szén van ezen a vidéken és pedig aránylag könnyen bányászható, mert mély aknákra nincs szükség. A nehézség azonban az elszállitási lehetőségekben van, mert a tengerpart tagozata megnehezíti a hajózást. Amint látható, Kelet-Grönland gazdaságilag nem valami nagyon kihasználható terület és nem igen éri meg, hogy két állam komoly viszályba keveredjék érette. Talán a legjobb lenne, ha nemzetközi határozattal természeti védett területté nyilvánitanák az egészet, megszüntetnének legalább is jó néhány évtizedre minden vadászatot, hogy a sarkkör kiveszőben levő állatfajai, elsősorban a pézsmaökör ott nyugodtan szaporodhassanak.

Amerikai professzorok a magyar gazdasági viszonyokat tanulmányozzák

Érdekes társaság jelent meg a mult nap Budapesten. Három amerikai egyetemi tanár, akik a gazdasági életet jöttek tanulmányozni. A különböző államok adták össze a költségeket és valójában a hivatalos Amerika megbizásából tanulmányozzák az üzleti viszonyokat. Hatvan ilyen egyetemi professzort küldtek ki Európába. Ezek közül eddig csak három érkezett hozzánk, a jövő hónapban azonban többen lesznek itt. Elsősorban a mezőgazdaságot vizsgálták meg, azután a mezőgazdasági iparral foglalkoztak, mert az a felfogásuk, hogy Magyarország, mint agrárállam, elsősorban ilyen terményeket és iparcikkeket hozhat a világpiacra.

Ismeretlen tettesek Romániában négy vonat ellen követtek el egy időben merényletet

Bukarest, julius 28.

A Predeal—Bukarest—Ploesti vasutvonalon Buda állomás közelében a 9893. sz. tehervonat ellen merényletet követtek el. Fél 11 órakor a 64. sz. kilométerkő közelében a mozdony alatt robbanás történt. A mozdony megrongálódott, de a robbanás szerencsére csak csekélyebb mértékben hatott, ugy hogy a vonatnak nem történt nagyobb baja. Emberéletben kár nincsen. A ploesti állomás főnöksége azonban munkásokat küldött a pályatest helyreállitására. A munkásokat *munkaközben megtámadták a merénylők és revolverrel lőtték rájuk*, anélkül azonban, hogy valakit megsebesithettek volna. A munkások üldözőbe vették a támadókat, akiknek sikerült elmenekülniök. A kettős merényletről azonnal jelentést tettek az állambiztonsági hivatalnak.

A sziguranciára ma érkezett jelentés szerint ma éjjel a Iasi melletti Ciurea állomás közelében egy másik hasonló merénylet történt ugyancsak egy tehervonat ellen. A vonatban a bomba itt sem tett nagyobb kárt, a pályatest azonban 100 méter hosszuságban megrongálódott. Egy harmadik merényletről a besszarábiai Romancanti állomásról adnak hirt, ahol az ismeretlen tettesek a 712. sz. személyvonatot a sinekre helyezett sindarabbal kisiklasztották, nagyobb kárt azonban nem okoztak. A dobrudzsai Noua Sulita és Pocnita állomások között is ki akarták siklasztani az egyik személyvonatot, de a pályaőr megakadályozta a tett végrehajtását.

Az egyidőben négy különböző helyen elkövetett, illetve megkisérelt merényletek ügyében a iasii hadtestparancsnokság is megindította a vizsgálatot, mely rendkivüli apparátussal folyik. *Eddig 87 letartóztatás történt.*

A merényleteken kivül egy véletlen vasuti szerencsétlenség is történt az éjszaka folyamán. Kiskapus és Nagyszeben között a 2427. sz. tehervonat hibás váltóállitás miatt kisiklott. A vonat 14 kocsija összetört, két fékező sulyosan megsebesült. Az anyagi kár is igen jelentékeny.

A szerencsétlenségben hibás Ciprian József váltókezelőt letartóztatták.

A Debreczeni Ujság előfizetőinek és olvasóinak nagy értékü kedvezményt nyujt a városi uszoda látogatására

A városi uszodában előfizetőink és olvasóink a rendes napiárakból, valamint a havibérletjegyekből 20% engedményben részesülnek, gyermekeik pedig 33%-ban, mig az idénybérletnél *44% engedményre tarthatnak igényt.*

A szelvényeket, amelyek bemutatása ellenében ezek a kedvezmények igénybevehetők, az alábbiakban közöljük.

DEBRECENI UJSÁG
VÁROSI USZODA SZELVÉNYE
Értéke 11·– P.,
a 25.— P értékü idényjegyét ezen szelvény ellenében 11.— pengőért válthatja meg.
(Felnőttek részére)

DEBRECENI UJSÁG
VÁROSI USZODA SZELVÉNYE
Értéke 5·– P.,
a 12.— P értékü idényjegyét ezen szelvény ellenében 7.— pengőért válthatja meg.
(Gyermekek részére.)

DEBRECENI UJSÁG
VÁROSI USZODA SZELVÉNYE
Értéke 2·– P.,
a 10.— P értékü havi bérletjegyét ezen szelvény ellenében 8.— pengőért válthatja meg.
(Felnőttek részére)

DEBRECENI UJSÁG
VÁROSI USZODA SZELVÉNYE
Értéke 1·– P.,
az 5.— P értékü havi bérletjegyét ezen szelvény ellenében 4.— pengőért válthatja meg.
(Gyermekek részére.)

DEBRECENI UJSÁG
VÁROSI USZODA SZELVÉNYE
Értéke 10 fillér,
a 60 fillér értékü napijegyét ezen szelvény ellenében 50 fillérért válthatja meg.
Szerdán, julius 29-én
(Felnőttek részére)

DEBRECENI UJSÁG
VÁROSI USZODA SZELVÉNYE
Értéke 10 fillér,
a 30 fillér értékü napijegyét ezen szelvény ellenében 20 fillérért válthatja meg.
Szerdán, julius 29-én
(Gyermekek részére.)

A fenti szelvény beszolgáltatása ellenében kedvezményes áru idény és havi bérletjegyeket a város gazdasági ügyosztályánál (Városháza I. emelet 28/a) a napijegyeket pedig az uszoda pénztáránál állitják ki. Havi bérletjegyek a kiválástól számitott 30 napig érvényesek.

Ujra divat lett a varázsvesszős kutatás

A varázsvesszős kutatás a háboru után sokkal kisebb figyelemben részesült, mint annakelőtte. Csak rjabban kezdenek ismét intenzivebben foglalkozni vele.

Németországban ujra elkezdte működését a varázsvesszős kutatók nemzetközi egyesülete, amely *Beyer* Pál dr. vezetésével 1913-ban alakult meg. Az egyesület folyóiratot is ad ki és minden évben *gyüléseket tart*, tudományos előadásokkal. A legközelebbi kongresszus augusztus huszonnyolcadikától harmincadikáig lesz, Rothenfelde fürdőben, a teutoburgi erdőben.

Münchenben is működik 1911 óta tudományos egyesület, amely a varavarázsvesszős kutatás kérdésével foglalkozik. 1926 óta ezt az egyesületet a hires geológus és fölfedező, *Maltzahn* Rudolf báró vezeti. Ebben az évben alakult Münchenben egy ***tudományos intézet is a varázsvesszős kutatások továbbfejlesztésére*** és ennek vezetője *Geldern-Egmont* gróf. Olaszországban az idén tartották meg a varázsvesszőkutatás első kongresszusát Veronában. A kongresszus vezetője a milanói egyetem hires pszichiátere, *Cazzamalli* Ferdinand dr. De tartanak augusztus másodikán és harmadikán Riminiben is kongresszust, amelyet a Rómában nemrég alapitott georadiológiai intézet rendez. Ezen a kongresszuson részt vesznek többek között Acerbo és Belluzzo miniszerek is.

NYÁRON
a világ közvéleménye szerint Budapest a legszebb város. Az itt lévő
BRISTOL SZÁLLODA
uj rendszere a közönség tetszését megnyerte,
Napi 12 P-ért kaphat — a szoba fekvésétől függőleg — lakást és elsőrendü teljes ellátást. — Jöjjön, próbálja meg és mindig csak hozzánk fog szállani.
BRISTOL SZÁLLODA
Budapest—Dunakorzó.

Egy részeg legény a Tiszába dobálta a komp utasait

Szolnok, július 28.

Izgalmas jelenetek szinhelye volt tegnap délután Tiszaföldvár és Vezseny között közlekedő tiszai komp. A kompra felszállott *Kiss* Lajos tiszaföldvári legény is, aki részeg volt. *A kompon levők tiltakoztak a részeg ember befogadása ellen, de mégis felvették.* Alig indult el a komp, a legény kötekedni kezdett mindenkivel.

Néhány fiatalember is volt a kompon. Ezek tiltakoztak Kiss lármázása ellen és hátat fordítottak neki. Az ittas legény nem csillapodott, mindenáron verekedni akart. Amikor már a Tisza közepén járt a komp, *nekirohant az egyik legénynek, derekon kapta és a korláton át a Tiszába dobta. Még fel sem ocsudtak a többiek, amikor egy másik legényt is a vízbe dobott.* Most már mindenki Kissre vetett magát, asszonyok, gyermekek is, *a bivalyerejü legény azonban lerázta magáról a támadókat és már egy harmadik fiatalember is a vízben volt.*

Csak hosszas küzdelem után sikerült a dühöngő embert megkötözni. Az emberek most hozzáláttak a vízbe dobott legények megmentéséhez. — *Kettőt közülök sikerült megmenteni, a harmadik, Zilahy István a vízbe fult.* Csak a holttestét találták meg nagysokára.

A tiszaföldvári csendőrség letartóztatta és a szolnoki ügyészség fogházába kisérte Kisst.

Letartóztattak Hajdudorogon egy elvetemült apát,

aki saját leányával erőszakoskodott

(A Debreceni Ujság tudósitójától.)

A mult nap délután a hajdudorogi csendőrség egy állatias érzésü dorogi földmüvest kisért be a debreceni királyi ügyészség fogházába, aki a legvisszataszitóbb módon viselkedett leányával szemben. *P. Nagy* István gazdálkodónak három évvel ezelőtt meghalt a felesége, akivel csaknem két évtizedig élt együtt. A házasságukból leánygyermek született, aki gyorsan fejlődésnek indult. Tizenöttizenhat éves korában, amikor már az anyja meghalt, teljesen kifejlett a leány, akinek a látása bünös gondolatokat ébresztett az apában. P. Nagy István eleinte uralkodott állatias ösztönén, de amikor nemrégiben együtt dolgoztak a tokáji szőlőhegyen, az apa merényletet követett el a leánya ellen.

Ettől kezdve viszony fejlődött ki apa és leánya között, aminek az lett a következménye, hogy a leány áldott állapotba került. A hajdudorogiak már hosszu idő óta suttogtak erről a különös esetről. Végül a csendőrség is beleavatkozott az ügybe és megkezdte a nyomozást. Kérdőre vonták az apát, aki a mult nap megtört és töredelmes beismerő vallomást tett. Ennek alapján a hajdudorogi csendőrség P. Nagy Istvánt bekisérte a debreceni királyi ügyészség fogházába s a vizsgálóbiró fog dönteni a kihallgatás foganatositása után további sorsa felől. A visszataszitó bünc selekmény miatt egész Hajdudorog községe fel van háborodva az állatias apa ellen, aki tönkre tette leánya jövőjét.

Kutyákat uszitottak haragosukra s azután bicskával össze szurkálták

Letartóztatták a két merénylő mikepércsi legényt

(A Debreceni Ujság tudósitójától.)

Ifju Rácz Gyula és Rácz István, két testvér, mikepércsi napszámosok régebb idő óta hadilábon állottak Turzó Istvánnal valami nézeteltérés miatt, ami még a korcsmában keletkezett. Heteken keresztül bujkáltak egymás elől s mind a hárman csak alkalmas pillanatot lesték, hogy leszámoljanak egymással. A két Rácz-testvér kint dolgozott a falu határában a mezőn s egyszer csak észrevették hogy Turzó István egyedül halad arra felé. Mind a kettőben felébredt ekkor a régen lappangó düh és nekirohantak Turzónak, akit alaposan elvertek. Turzónak azonban nagy erőfeszitések árán mégis sikerült kimenekülnie a két legény kezei közül és sebes futásnak eredt. Ráczék azonban nem hagyták annyiban a dolgot, hanem üldözőbe vették. Turzó sebesen szedte a lábait s a két testvér látta, hogy igy bajosan tudják őt utólérni, mire az az eszmejük támadt, hogy komondorokat uszitanak utána. Igy is tettek. Volt mellettük két komondor s ezeket nagy csatakiáltások közepette a menekülő Turzó után eresztették. A két erős kutya csakhamar elfogta a kétségbeesve rohanó legényt és letepertе a földre. Pár perc alatt odaértek Ráczék is, akik ekkor fékezhetetlen dühükben kést rántottak elő és alaposan összeszurkálták a szerencsétlen Turzót, aki védekezni sem tudott a felfegyverzett legények ellen. Az egyik szurás a tüdejét is érte, mire Turzó eszméletlenül terült el a földön.

Rácz Gyula és István ekkor otthagyták vérében fetrengve Turzó Istvánt és nyugodtan tovább folytatták mezei munkájukat. Turzó csak sok idő mulva nyerte vissza eszméletét és első dolga volt, hogy a csendőröknek feljelentést tett. A csendőrök a két Rácz fiut őrizetbe is vették és kihallgatásuk után bekisérték a debreceni királyi ügyészség fogházába. Dr. Preineszberger Jenő központi vizsgálóbiró, törvényszéki tanácselnök tegnap hallgatta ki a szurkáló legényeket, akiket sulyos testisértés cimén előzetes letartóztatásba helyezett.

„Nagyváradi Káptalani Uradalom törzskönyvezett és minden évben a Gyapjuminősitő Intézet által osztályozott cirkópusztai és kórósi gazdaságának hazai fésüs juhászatából eladó:

61 darab 1-3 éves

elsőrendü tenyészkos. Közelebbről lehet érdeklődni a nagyváradi Káptalani Uradalmi Jószágigazgatóság, Cirkópuszta, u. p. Kótpuszta Biharmegye cimnél.

INGYEN KAPJA LAPUNKAT

aug. 15.-éig, ha most előfizet

egy havi előfizetés 3 pengő, de ha figyelembe veszi, hogy havonta 10 szavas, vasárnapi számunkban megjelenő 50 filléres apróhirdetést ingyen kap, mely két reggeli napilapban, a DEBRECENI UJSAG—HAJDUFOLD és Debreceni Független Ujság-ban jelenik meg, ugy

Egy havi előfizetés 2·50 P-be

kerül. Amennyiben azonban havonta csak kétszer veszi igénybe

féláru mozijegy

kedvezményünket, akkor ez a 2 pengő 50 fillér is megtérül. Ugyancsak teljesen díjtalanul áll rendelkezésére a 25.000 kötetes Közmüvelődési Könyvtár, ilyen formán a vidék legnagyobb, legtartalmasabb naponta 16 oldalas, vasárnap 32 oldalas lapját

ingyen adjuk

az egész heti legpontosabban összeállitott rádió müsorral, mint lapunk állandó vasárnapi mellékletét

Előfizetéseket felvesz a kiadóhivatal:

Kossuth-utca 3. I. emelet. Telefon: 1-41

Hirek

1931 julius 29 (szerda)

Prot.: **Márta.** Kath.: **Márta.**

—

Ma a következő gyógyszertárak tartanak éjjeli szolgálatot: „Aranyangyal" Piac-utca 50. — „Nap" Piac-utca 1. — „II. Rakóczi" Széchenyi-utca végén. — „Bocskay" Cegléd-utca 22. — „Tisza" Magoss György-tér 9.

—

IDŐJOSLÁS

Hazánkban hétfőn a napapli felmelegedés jóval meghaladta az átlagosat és az Alföldön elérte a 35 fokot. Ugyanigy rendellenesen meleg volt a keddre virradó éjszaka is és a hőmérsékletek sok helyen megközelítették a 20 fokot. Esőt az országból sehonnan sem jelentettek.

Budapesten 28-án délben a hőmérséklet 33 fok, a tengerszintre átszámított légnyomás pedig 756 milliméter.

Várható időjárás a következő 24 órára: Megélénkülő nyugati szelekkel csökkenés, különösen Nyugaton erősebb borulás és zivataros esők.

—

— **A vármegyei központi választmány most tárgyalja a választói névjegyzéket.** Hajduvármegyében nemrégen készítették el a vármegye területén lakó polgároknak az 1932. évre érvényes országgyülési képviselőválasztásra vonatkozó névjegyzékét, amelyről közelebbi adatok még nem állanak rendelkezésünkre. Mint illetékes helyről értesülünk, a vármegye központi választmánya ma, szerdán délelőtt tiz órakor ülést tart az alispáni hivatalban, amikor is az ideiglenes névjegyzék ellen beadott felszólalásokat és észrevételeket fogják elbirálni és ebben dönteni is fognak. Értesülésünk szerint a választmányhoz az ideiglenes választói névjegyzék ellen összesen több mint félszáz felszólalást adtak be. Épen ezért a választmány mai ülése előreláthatólag hosszabb ideig fog eltartani.

— **Betegek és nyugdijasok Mekkája.** Az orvosok ezrével küldik a tengerpartra az embereket és sok ember boldogan tért onnan vissza, mert az áldott tenger visszaadta az egészségét. Ha most képzeljük, hogy a tenger mellett még hegy is van, akkor egészségi szempontból tökéletesnek mondható ez az Isten áldotta vidék amely Fiume és Abbázia között van, mégpedig Cantrida községben, ahol egy kis családi ház kerttel eladó, amely a tengertől alig néhány percnyire van. Ezenkivül eladó még Fiumében egy 3 emeletes ház, amely évente bruttó 30.000 lirát jövedelmez. Természetesen villanyvilágitás, vizvezeték, csatornázás mindenütt van. Azt mondhatnók, hogy mindkét helyen örök nyár van, mert Abbáziából autóbuszon Cantrida 15 perc, Fiume pedig 25 perc alatt elérhető. Mindkét ingatlanra vonatkozólag bővebb felvilágositást Tolnai Világlapja kiadóhivatala Budapest, VII. Dohány-utca 12.

— **A MANSz iparos szakosztályának guti kirándulása.** Vasárnap, augusztus 2-án fényesnek igérkező kirándulást tart a MANSz iparos szakosztálya a guti erdőbe, amelynek természeti szépségei méltók arra, hogy minden debreceni ember felkeresse. A reggel 8 órai vonaton kivül külön vonat indul 11 órakor az epreskerti végállomásról. A menetjegy oda-vissza és az ebéd ára 2 pengő. Idevonatkozó jegyek kaphatók Palotay Lajosnénál (Kálvin-tér), P. Szabó Mihálynénál (Csapó-utca) és dr Szabó Mihálynénál (Hunyadi-utca). A kiránduló társaságról több filmfelvétel is készül.

— **Hazafias magyarsága miatt a** bitorló oláhok által meggyötört fogságot és bántódást szenvedett, volt MÁV állomás elöljáró, aki elhelyezkedni nem tud, mi miatt családjával együtt nyomorog. Ezuttal kéri a jószivü emberek segitségét, juttassák bármilyen szerény álláshoz. Elvállalna bérházaknál házfelügyelői vagy házmesteri állást is. Szives megkeresését kér „Megbizható" jeligére a kiadóhivatalba.

— **Angol lapok a magyar árvalányhajról.** Egyik angol ujság a cserkészettel foglalkozó cikkében ezeket irja: „Minden cserkész világkongresszuson fel lehet ismerni a magyar cserkészeket a kalapjuk mellé tüzött árvalányhajról, erről a gyönyörü lágy, lengő növényről, mely csak a magyar síkságon terem. Az árvalányhaj eredete nagyon érdekes. Magyarország fejlett kulturáju, földmivelő állam, amelynek termőföldjén kedvező időkben nincs hely az árvalányhaj számára, melyet — bármily szép is — nem tekintenek hasznos növénynek. De a magyar történelem gazdag a tragédiákban s az olyan időkben, midőn a földet parlagon hagyják, az árvalányhaj kezd diszleni. Ezért mondják, hogy árvalányhaj talaja a magyar szenvedés s a magyr cserkészek ezért viselik, hogy emlékeztessenek vele a hazájukat ért tragikus időkre."

— **A köztisztasági vállalat könyvvitelét átszervezik.** A polgármester a számvevőség által kidolgozott könyvelési utasitást léptetett életbe a köztisztasági és fuvarozási vállalatnál és igy most már ennél a közüzemnél is egységes könyvelés lép életbe.

— **Hálófüggöny.** Week-end szék, turista hátizsákok és alumínium edények jutányos árban kaphatók Antalfy sportáruházban. Varga-utca 1.

— **Megtámadták az utcán.** Az elmult napokban történt, hogy egy fiatalkoru, 14—15 éves fiu megtámadta az utcán békésen haladó Csipke Aranka varrónőt, aki Vigkedvü Mihály-utca 19. szám alatt lakik. A fiatal suhanc neki ugrott a leánynak és a nyakláncát le akarta tépni. A leány azonban sikoltozni kezdett, amire a támadó megijedt és elszaladt. A járókelők utána vetették magukat és sikerült elfogni. A megtévedt fiut átadták a fiatalkoruak biróságának.

— **A MANSz Erzsébet vegyeskar közleménye.** A MANSz Erzsébet vegyeskar vezetősége ezuton értesiti a dalkör müködő tagjait, hogy Csősz László tanár, a dalárda karnagya hazaérkezett s augusztus 3-án, hétfőn este ismét megkezdődik a kottaismertető óra. Kérjük tagjainkat, hogy a kottaismertető tanfolyam órain igen pontosan jelenjenek meg. Az órák továbbra is hétfőn és csütörtökön este fél 7-től 8-ig lesznek a polgári fiuiskola énektermében (Piac-utca 8.) — Az augusztus másodkára tervezett nagyerdei kirándulás helyett vasárnap a Gutra megy az énekkar a már hirdetett MANSz kirándulásra. Gutra lehet utazni tagjainknak délelőtt 8 és 11 órakor, délután 1 óra harminc perckor. Részvételi dij oda- és visszautazással, ebédjeggyel együtt 2 pengő. Aki a közös ebéden nem vesz részt, annak utazásra szóló jegy 1 pengő. Bort, sört a guti vendéglőben lehet kapni rendes napi áron. A kirándulás részleteinek megbeszélése végett felkérjük tagjainkat, hogy 30-án, csütörtökön este fél hét órakor sziveskedjenek felfáradni a polgári fiuiskola énektermébe. Ugyanakkor lehet a résztvételi jegyeket is átvenni. Később étkezésre szóló jegyeket már nem adhatunk. Elnökség.

— **Konyári Sóstó-fürdő igazgatósága 1931 augusztus hó 4-én, szombaton este Anna-bált rendez.**

— **Iparosszakosztályi ülés.** A debreceni Ipartestület kőfaragó szakosztálya f. hó 29-én, azaz ma, szerdán este hét órakor az Ipartestület kis tanácstermében szakosztályi ülést tart. Tárgy: ipartestületi átiratok és egyéb folyó ügyek. Az ülésen tárgyalandó rendkivül fontos ügyekre tekintettel, a szakosztályi tagok teljesszámu és pontos megjelenését kéri a szakosztály elnöksége.

— **Felhivjuk olvasóink figyelmét, miszerint bármilyen dolgát (lakás, vásárlás, utlevélügy stb.) szerény dijazás ellenében elintéztethet Budapesten anélkül, hogy személyesen felutazna s igy megtakaritha tja az utikölségeet. Cim a kiadóban.**

Előfizetőinkhez!

A „DEBRECENI UJSÁG—HAJDUFÖLD"-et bármely kül- és belföldi nyaralóhelyre fennakadás nélkül küldi kiadóhivatalunk. Kérjük tehát mielőtt nyaralását megkezdi, sziveskedjék az alábbi szelvényt kivágni és pontosan kitöltve kiadóhivatalunknak megküldeni (Kossuth-u. 3. I.), vagy pedig a cime' a 1—41. telefonszámra közölni

Kérem a „DEBRECENI UJSÁG—HAJDUFÖLD"-et, melyet eddig

.....

cimre kézbesitettek, ... **hó** ..... **tól** .....

hó .... **ig a következő cimre küldeni:**

Név: .....

Uj cim: .....

GEBAUER

TEMETKEZÉSI VALLALAT

KOSSUTH-UTCA 2.

TELEFON NAPPAL 103. ÉJJEL 60.

ANYAKÖNYVI HIREK

Házasság: Kozák Imre npsz. — Molnár Eszter.

Születések: Führer Albert tszéki kezelő, leány Margit; Bencze János fm., fiu József; Csontos Pál villanyszerelő segéd, fiu Pál; Rózsa János bérlő, leány Vera; Vass Béla kocsis, fiu Béla; Tóth Gyula gépmunkás, fiu Gyula; Vass János lakatos segéd, leány Ilona; Török Lajos fm., fiu Lajos; Kiss Sándor kocsis, fiu Sándor és 1 törvénytelen ujszülött.

Halálozások: Porcsin Sándor ref. 83 éves, Böszörményi-ut 42; Vida Lajos ref. 7 hónapos, Ujrétje-u. 218; Nyiri József ref. 26 éves, Rigó-u. 1.

—

— **Megtalálták Dobó Istvánnak, az egri hősnek végrendeletét.** Miskolcról jelentik: Az olaszliszkai községi levéltárnak Sátoraljaujhelybe való szállitásával a Zemplénvármegyei Muzeum és a vármegyei levéltár értékes anyaggal gazdagodott. Az iratok rendezése során ugyanis Meczner Tibor dr. vármegyei főlevéltáros többek között felfedezte Dobó Istvánnak, az egri hősnek, a barsmegyei Végles várában 1558-ban kelt legutolsó eredeti végrendeletét, amely tudományos körökben előreláthatóan nagy feltünést fog kelteni.

— »Bika« éttermében minden szerdán és szombaton tánc.

— **A szórakozott londoni esernyőtulajdonosok.** Egy gondos londoni statisztikus kiszámitotta, hogy mig a háború előtt a Londonban elveszett esernyők és botok száma ugy aránylott egymáshoz, mint 1 a 3-hoz, most a helyzet ennek pontosan a forditottja. Most háromszor annyi esernyőt veszitenek el, mint ahány botot. Ennek az oka az, hogy a bot kezd kimenni a divatból és az esernyő megint elegáns viselet. Naponta összesen 300 bot és esernyő vész el az angol fővárosban. Ezzel szemben az Angliában elveszett golflabdák száma évenként 1,460.000-et tesz ki.

— **Anyuka** tudod, hogy Anna néni zsurján olyan szép hófehér papirservéta volt, tudod hol vették? **Springer** bácsi papir- és fotoüzletéből, hol állandó friss fotolemezek, filmek vannak.

— **Zongoraórákat ad** és csoportos magyar nóta tanitást is vállal igen jutányos áron zongoratanárnő. Cim a kiadóban.

— **Poloskát, svábot, molyt** kiirtani házilag csakis a Löcherer Cimexinnel lehet, mert nemcsak az élő rovarokat, de azok petéit is nyomban elpusztitja. Gyógyszertárak és drogériákban kapható.

Keltető gépek müanyák

Bészler Laiosnál

a Csonkatorony mellett

Berlinben véget ért MacDonald és Henderson tanácskozása

Berlin, julius 28.

A birodalmi kancellár hivatalában tegnap délelőtt megbeszélésre jöttek össze Brünning dr. birodalmi kancellár, Curtus dr. birodalmi külügyminiszter, Ramsay MacDonald és Hederson. A megbeszélések amelyek folytatásai a chequersi tárgyalásoknak, két órahosszat tartottak. A tanácskozásokat ma délután folytatják.

Berlin, julius 28.

Vossische Zeitung párisi jelentése szerint a Francia Nemzeti Bank között megállapodás jött létre, a mely szerint az Angol Bank 20 millió font összegü rediszkontkölcsönt kap az Angliának nyujtott rövidlejáratu hitelek felmondásának megakadályozására. A tárgyaláson a lap szerint a londoni Lazare Brothers-bankház vett részt, amelyhez Sir Robert Kinderly, francia részről pedig a londoni bankház párisi testvérvállalata, a Lazare Freres-bankház és a David Weill-bankház.

Berlin, julius 28.

MacDonald és Henderson kedden délben Hindenburg köztársasági elnöknél voltak audiencián. A két angol miniszter Sir Horace Rumbold berlini angol nagykövet társaságában fogadta a birodalom elnöke. Az audiencia közel félóra hosszat tartott.

Kevéssel egy óra előtt MacDonald miniszterelnök Kaiserhotszállóbeli lakásán megjelentek a bel- és külföldi sajtó képviselői és nyilatkozatot kértek az angol miniszterelnöktől. MacDonald azt mondotta, hogy egyelőre nincs lényeges közölni valója.

Az angol vendégek délben dr. Braun porosz miniszterelnök vendégei voltak.

Az angol miniszterelnök berlini látogatását kedden este az angol nagykövet szupéja zárja le. Ez jelenti majd a látogatás hivatalos befejezését, a vendégek azonban csak szerdán utaznak el a német fővárosból

Henderson angol külügyminiszter tegnap este 10 órakor elutazott Berlinből.

A karteltörvény margójára

Irta: Dr. CSÁK KÁROLY m. kir. kormányfőtanácsos. orsz. gyül. képviselő

Törvénytárunk uj, értékes cikkel gazdagodott: a gazdasági versenyt szabályozó törvénycikkel, köznyelven, a karteltörvénnyel.

Azt mondják, hogy a kartelekbe való beavatkozás veszélyezteti a *munkások keresetét*, vagy legalább is annak állandóságát. Ezzel szemben utalok a szociáldemokrata álláspontra, amely szerint „a termelésnek kartelek által való organizálása biztositottabb kereseti lehetőséget nyujt". A munkásság érdekeit és megélhetési lehetőségeit a kartelek megrendszabályozása semmi körülmények között akadályozni nem fogja.

A karteltendencia érvényesülésével azonban összefügg egy másik kérdés, amely a munkások létérdekeit inkább érinti; szintén világkérdés ma, ugy hivják, hogy: *racionalizálás*.

Nem akarok erről értekezni, csak felvetem a kérdést, vajjon mi a nagyobb érdek: az emberi munka hatályosságának végsőkig való fokozása és olyan gépeknek a termelés szolgálatába való állitása, amelyek ugyszólván emberi fantáziákat rögzitenek bele az anyagba, vagy az a nagyobb érdek, hogy mindnyájan meg tudjunk egymás mellett élni? Azt hiszem, hogy a racionalizálással tulságosan siet az ipari termelés. És ez a racionalizálás, amely nagyon szépen összefügg a minél nagyobb haszonra való törekvés érvényesülésével: a munkások nagy tömegeit kapcsolja ki a termelésből és a fogyasztásból. Én nem tudok erre megoldást találni, mert hiszen a racionalizálás is olyan irányzat, mint a Golf-áram és a Duna-Tiszaközi homokból nem lehet a Golf-áramnak gátat épiteni. De legalább ne siettessük ezt a folyamatot, mert aki ezért a racionalizálásért bármilyen téren tulságosan lelkesedik, nem tudom, nem ütközik-e egyetemesebb emberi érdekekbe?

A közgazdászoknak nagyon kedvelt jelszavuk, hogy a tartalékhoz való hozzájárulás akadályozza a *tőkeképződést*. Én ugy gondolom, hogy nagyon tévednek azok, akik azt hiszik, hogy a tőkeképződés előmozditása akkor is előnyös, ha a tőkegyüjtés egyesek, vagy vállalatok kezében, ugyanazon gazdasági terület más és más termelési ágazatának, vagy fogyasztóinak rovására folyik. Ez a tőkeképződés csak mammuthvagyonok képződésére alkalmas, a másik oldalon azonban pauperizmusra vezet. A tőkeképződés csak ott jelenthet közgazdasági hasznot, ahol a tőkét, az egész nemzet gazdasági életére nézve uj értékek termelése, a nemzeti jövedelem emelése és a takarékosság hozzák létre. Az a spekulativ tevékenység, amely kizárólag arra irányul, hogy ugyanazon gazdasági területen egyes termelési ágaknak minél nagyobb hasznot szerezzen, a másik termelési ág, vagy a munka rovására, nem egészséges tőkeképződés, hanem ennek csak torzképe.

Nagyon tartanak attól, hogy a kartelrendszabály megakadályozza a *külföldi tőkéknek* itt való elhelyezését és hogy a külföldi tőke kifut az országból. Vitatkozzanak felette a bankemberek, én azonban nem hiszem. De, vajjon, melyik a nagyobb érdek: az-e, hogy megmentsük a magyar közgazdasági életet a teljes lezüléstől, vagy pedig az, hogy teljesen a külföldi tőke járszalagjára kössük magunkat?

Az én ismereteim elméleti alapon nyugszanak, ennélfogva nem tudom megitélni: bekövetkezhetik-t az, hogy a magyar karteleket a karteltörvény ugyszólván kirekeszti a nemzetközi kartelekben való részvételtől. Ha ez igaz volna, ebben bizonyos foku veszedelmet látnék. Mert az, hogy ennek a kis országnak csak a közgazdaságilag hasznos kartelalakulatai tagjai legyenek a nemzetközi karteleknek, amelyek, mint különösen a Gyáriparosok Országos szövetségének a berkeiből mondják, bizonyos kiméleti területet és kiviteli lehetőséget biztositanak, igenis közérdekü szükségesség. Itt se látok iminens veszedelmet. Hiszen azoknak a nemzetközi karteleknek is füződik bizonyos érdekük ahoz, hogy maguknak a magyar kartelek részvételét biztositsák.

Ennek az országnak körülbelül 55—60 százaléka a földből és a földön él. Igen, végső vonalban azt állitom, hogyha valahol kerestek 10 pengőt, azért valahol kapáltak, kaszáltak, vagy kalapáltak. A föld azonban nem szaporitható, a föld termőképessége is korlátolt, ennélfogva egészen bizonyos az, hogy Magyarországon azon a néhány millió hold földön, amelyet Trianon még meghagyott, a mezőgazdasági népesség összes szaporulatát elhelyezni nem képes. Nekünk tehát feltétlenül érdekünk az industrializálódás előmozditása, hiszen statisztikai adatok mutatják, hogy évi 70.000-re tehető népszaporulatunknak talán felét 50—55 százalékát az ipar szivta fel magát s az ott talál elhelyezést. Jaj volna tehát annak, aki Magyarországon az industrializálódásnak utját akarná állani és amikor a kartelek viszszaéléseihez hozzá akarunk nyulni, akkor szó sem lehet arról, hogy ezzel célunk lehetne az industrializálódásnak legkisebb mértékben való korlátozása is. Ne féltse tehát senki a kartell-rendszabályoktól az industrializálódás fejlődését, mert ha ez az uj jogszabály a magyar ipar erősödését hátráltatná: lesz magyar kormány és magyar parlament és lesznek emberek, akik megmondják véleményüket és mindig olyan irányba lehet terelni ennek a törvénynek végrehajtását, hogy ettől az industrializálás meglassitáseát félteni nem szükséges.

Ren e e a bőripari termékek forgalmi adój r.)

Budapest, julius 28

A budapesti Közlöny julius 29-iki számában pénzügyminiszteri rende'et jelenik meg a bőrök, bőripari és bőrfeldolgozó ipari, valamint kaucsukipari termékek után fizetendő forgalmi adó váltságról szóló rendelet kiegészitéséről. A kiegészitések, amelyeket a julius 1-én életbelépett alaprendelet gyakorlati végrehajtása tette szükségessé, a következő:

A forgalmi adó váltságot csak a bőrök készitésére alkalmas vulkán fieber lemezek után kell fizetni. Ezek a lemezek forgalmiadó váltság alá esnek, tekintet nélkül arra, hogy milyen célra használtatnak. Az adóváltság kulcsa a behozatali forgalomban 8 százalék. Az adóváltságot a behozatali forgalomban a vámadós fizeti.

Minden bőrszálliló f. évi julius 28-iki üzletzárás után megmaradt raktári készletét 8 nap alatt bejelenteni és ezen a napon a forgalmi érték után 2 százalék forgalmi adót befizetni tartozik.

Terjessze a Debreceni Ujságot

1x adja fel apró dirhetését.

1x fizet ésmás nap már

2 reggeli lapban

sokezren olvassák!

Könyvek, folyóiratok bekötése.

paszpartuk, gobelin spanolások olcsón, izlésesen

József királyi herceg-u. 16. sz.

Mintákat házhoz küldünk.

Telefon 3-47.

Színház Mozi

Az Országos Kamaraszinház heti müsora:

Szerda: Róbert és Marianne.
Csütörtök: Topáz.
Péntek: Tartuffe.
Szombat: Egy, kettő, három (Testamentom).

—

Róbert és Marianne

Geraldy gyönyörü szinjátéka kerül szinre ma, szerdán este a Csokonai-szinházban. A szerelem zengőszavu poétája Kosztolányi Dezsőben méltó forditóra akadt és Alapiék nagy szeretettel készültek erre a szép darabra, hisz Magyarországon ők játszották el egyedül. Főszereplők: Alapi, Szepessy Edit, Mihályi Mária és Ihász László. Pénteken Ibsen Solness épitőmesterét adja elő az Országos Kamaraszinház.

—

Kert-mozi

VIGSZINHÁZ
TELEFON 14-71

Szerda, csütörtök
julius 29—30.
A világháboru képe, ugy, ahogy mi láttuk, ahogy mi szenvedtünk, éreztünk, pusztultunk!
A NYUGATI FRONT 1918
Westfront
hangos filmattrakció 10 felvonásban.
Ezt megelőzi: hangos Világhiradó.
Előadások kezdete 7 órakor a Vigszinházban. Kedvező időben 9 órakor a Kert-moziban.

Hirdetmény.

Az 1931. évi 3600. M. E. számu rendelet 110. §-a értelmében foglalt rendelkezésekre utalással felhivja a városi adóhivatal, a városban lakó és mezőgazdasági termeléssel foglalkozókat, hogy az az 1930. évi gabonajegy szelvényeiket — melyeknek értéke métermázsánként 3 — pengő, — 1931 augusztus hó 31. napjáig a városi adópénztárnál váltsák be.

Figyelmezteti a városi adóhivatal érdekelteket arra, hogy ezen határidő után az 1930. évi — 3 pengő értékü — gabonajegyszelvények — boletták — ezen határidő után értéküket vesztik.

Figyelmezteti a városi adóhivatal a város összes lakosságát arra, hogy a birtokukban levő, mult évi kibocsátásu, 3 pengő métermázsánkénti értékü gabonajegyét — ugyanezen határidőig — a posta hivataloknál, megfelelő értékü uj gabonajegyekre beserélhetik.

A m. kir. postahivatalok csak olyan gabonajegyeket cserélnek be — ezen határidőig — amelyeknek szelvénye a gabonalevéltől elválasztva nincs vagy el van ugyan választva, azonban a gabonalevél és a szelvény sorszám egyező. Ezen határidő után a gabonajegyek értéküket vesztik.

Debrecen, 1931 julius hó.

Városi adóhivatal

Lapunkat támogatja, ha hirdetőinknél vásárol.

TESTEDZES

Veszélyben az amatőrbajnokság eredménye

Csémit szabálytalanul igazolták a NyKISE-hez

Mi lesz a DKASE óvásának sorsa?

A MLSz. országos intézőbizottsága hétfőn foglalkozott a DKASE óvása és feljelentése kapcsán Csémi László NyKISE (volt Kőbányai AC) játékos igazolásának kivizsgálásával. — A DKASE feljelentésével, mely a NyKISE ellen irányult, annak megállapitását kérte, hogy Csémi László, a Kőbányai AC volt játékosa szabályszerüen van-e igazolva a nyiregyházi egyesülethez.

A bizottság megállapitotta, hogy Csémi Lászlót szabálytalanul, idő előtt igazolták le, tehát jogosulatlanul vett részt a NyKISE mérkőzésein.

A DKASE óvása ezzel az itélettel országos jelentőségü lett, mert amint a Nemzeti Sport irja, ennek a megállapitásnak a következményei beláthatatlanok lehetnek. A NyKISE, mint ismeretes, megnyerte Keleten a kerületi bajnokságot, résztvett az országos döntő körmérkőzéseiben is. S ha a DKASE idejében óvást is nyujtott, vagy nyujt be, akkor meg kell semmisiteni azokat a mérkőzéseket, amelyen Csémi jogosulatlanul szerepelt. Ezzel megdőlhet a kerületi bajnokság sorrendje s kisül,, hogy a NyKISE jogtalanul vett részt az országos döntőkben.

Olyan csodabogár ez ismét, amilyet csak ez a méregdrága, de tökéletesen rossz magyar szövetségi adminisztráció termelhet ki.

Hetekkel a lejátszott bajnokság után ki lehet mondani a tárgyalóteremben, hogy az egész helytelen, hogy mindaz, ami történt, szabálytalan. Minek akkor a szövetség, mit ér akkor a szövetségi munka, ha ez megtörténhetik?

Azzal tisztában kellene már lennie az egész futballnak, hogy az ilyenek ássák alá ezt a sportágat s csufolják meg egyre jobban a futballjátékban a sportot. Már pedig a futball csak addig él, amig sport és sporszerü keretek között üzik!

—

Feloldották a Bocskay tura-tilalmát

Megirtuk már, hogy az egyiptomi—görögországi tura során titokban lejátszott athéni mérkőzés miatt augusztus közepéig eltiltották a Bocskayt nemzetközi mérkőzések játszásától. A Bocskay panasszal élt az itélet ellen, mert augusztus két első napjára Ungvárra, augusztus 9-re pedig Aradra volt lekötött mérkőzése, amelynek elmaradása esetén 200 dollár pönálé terhelte volna a Bocskayt.

A sürgős beadvány hatására az itélet nem is jelent meg a hivatalos lapban. Az országos intézőbizottság hétfőn este foglalkozott a sürgős panasszal és az itéletet a Bocskayra nézve kedvezően enyhitette. A nemzetközi mérkőzések letiltását feloldotta és 50 pengő büntetés fizetésére kötelezte az egyesületet.

A Bocskay ezek után nyugodtan készülhet a mérkőzésekre.

HAJDUFOLD KÖZGAZDASÁGA

Szerkeszti:
MEISSNER KÁROLY,
a Tiszántuli Mezőgazdasági Kamara titkára.

Drágultak a takarmánycikkek a terménytőzsdén

A készáruvásáron főleg a takarmánycikkek, elsősorban a tengeri iránt nyilvánult érdeklődés, mert a hőség és szárazság következtében megint több helyről érkeztek a kukoricáról panaszos jelentések.

A tengeripiac helyzete miatt a rozsból is kisebb volt a kinálat, mert a gazdaságokban visszatartják a rozsot arra az eshetőségre, ha a tengeriről érkező panaszok megfelelnének a tényleges helyzetnek. A rozs 15—25 fillérrel drágult, mig a buza olcsóbbodott. A tiszavidékinél 25—50, egyéb tipusunál 10—20 fillér volt az árcsökkenés, mert a malmok ma is csak mérsékelt mennyiséget vásároltak az uj buzából, amihez hozzájárult az a tranzakció, amelyet az óbuzánál teljesitettek s amelyről más helyen irtunk.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései: Buza: tiszai 77 kg 11.05—12.80, 78 kg 11.20—12.95, 79 kg 11.35—13.10, 80 kg 11.50—13.25, jászs., fejérm. 77 kg 10.25—10.65, 78 kg 10.40—10.80, 79 kg 10.55—10.95, 80 kg 10.70—11.10, dtu'i. pestv. 77 kg 10.15—10.55, 78 kg 10.30—10.70, 79 kg 10.25—10.65, 78 kg 10.40—10.80, 79 kg 10.55—10.95, 80 kg 10.70—11.10.

Rozs: pestv. 8.90—9.10, egyéb rozs 8.90—9.10. uj árpa 16.75—17.25, zab I 22.50—23.50, zab II. 22.00—22.50, uj zab 20.00—20.50, ti. tengeri —.—, egyéb tengeri 15.30—15.45, korpa 12.75—13.00, 8-as liszt 19.75—20.25, repce 21.00—21.50, biborhere 30.50—31.50, lenmag I. 26.00—26.50, lenmag II. 23.50—24.50, Vikt. borsó 19—21, expr. óborsó 16—17, sz. répaszel. 8.50—9.00.

A budapesti és vidéki nagy- és kismalmok árjegyzései: 0gg 4050—41.50, 0g 39.50—40.50, 2-es 38.50—39.50, 4-es 37.70—38.50, 6-os 34.50—35.50, 8-as 20.50—21.00, rozs 0-ás 34.00—35.00, rozs 1-es 33.00—34.00.

Mag, erő- és szálastakarmánypiac félhivatalos árjegyzése: Fehérhere 150—160, baltacim 30—32, mustármag 26—28, dió 125—132, konkoly 13—14, malátacsira 11—12, nf. olajpogácsa 16—17, széna pr. 8.20—8.80, lucerna pr. 9.75—10.25, szalma pr. 3.80—4.20.

—

Valutaárfolyamok

Angol font 27.70—28.00, Belga 79.30—80.10, Cseh korona 16.94—17.10, Dán korona 152.30—153.30, Dinár 10.10—10.20, Dollár 571.25—576.25, Francia frank 22.60—23.00. Holland forint 229.60—231.20, Lengyel zloty 63.65—64.25, Lei 3.40—3.45, Leva 4.10—4.18, Lira 29.80—30.20, Német márka 135.00—136.20, Norvég korona 152.60—153.60, Osztrák schilling 80.05—80.75, Svájci frank 110.95—112.15, Svéd korona 152.70—153.70.

A debreceni kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság.

13016/1931. tksz

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY-KIVONAT.

A Nagylétai Egyesült Takarékpénztár és Bank rt. végrehajtónak Pulya Mihály volt nagylétai lakos képv. Ferencsik Sándor dr. ügyvéd végrehajtást szenvedő ellen inditott végrehajtási ügyében a végrehajtási utóajánlatra az ujabb árverést 250 pengő tőkekövetelés és járulékai behajtása végett a debreceni kir. járásbiróság területén levő Nagyléta községben fekvő s a nagylétai 1222. sz. betétben A I 1—2 sor, 1793. 1794. hrsz. alatt foglalt 359 hrsz. ház udvar és szántóból a Pulya Mihály nevén álló egyketted részre 507 P;

a nagylétai 3432. sz. betétben A I 1—3 sor, 3258/4, 3975—4 és 2420—1. hrsz. alatt foglalt 2 h. 562 négyszögöl területü I—III. fordulóban fekvő szántóra 390 P;

ugyanezen betétben A + 2 sor. 4981/340. hrsz. alatt foglalt 624 négyszögöl területü szőlőre 142 pengő kikiáltási árban éspedig az összes ingatlanokra özv. Pulya Jánosné Tidor Ágnes javára bekebelezett holtigtartó haszonélvezeti jog fenntartása mellett.

A tkvi hatóság az árverésnek Nagyléta községházánál megtartására elrendelte.

Az árverést az 1931. évi augusztus hó 24. napján délelőtt 10 órakor Nagyléta községházánál, a tkvi hatóság hivatalos helyiségében, Deák Ferenc-u. 17. szám alatt fogják megtartani.

Az árverés alá kerülő ingatlanok kivül az 1222. sz. betétben A I. 1—2 sorsz. alatt foglalt ingatlan a kikiáltási ár felénél, a többi ingatlanok a kikiáltási ár kétharmadánál alacsonyabb áron eladni nem lehet.

Az árverelni szándékozók kötelesek bánatpénzül a kikiáltási ár 10 százalékát készpénzben, vagy az 1881:LX. t.-c. 42. §-ában meghatározott árfolyammal számitott óvadékképes értékpapirosban a kiküldöttnél letenni, vagy a bánatpénznek előleges birói letétbe helyezéséről kiállitott letéti elismervényt a kiküldöttnek átadni és az árverési feltételeket aláirni.

Az, aki az ingatlanért a kikiáltási árnál magasabb igéretet tett, ha többet igérni senki sem akar, köteles nyomban a kikiáltási ár százaléka szerint megállapitott bánatpénzt az általa igért ár ugyanannyi százalékáig kiegésziteni.

Debrecen, 1931 május hó 8.

Dr. Koós, kir. jb. alelnök.
A kiadmány hiteléül
Dr. Hegyvári, kiadó.

Állást alkalmazást keres???

Olvassa el lapunk apróhirdetési rovatát.

RÁDIÓ

Szerda, julius 29.

Budapest. 9.15: A m. kir. államrendőrség zenekarának hangversenye. 1. Schubert: Rosamunda, nyitány. 2. Lincke: Indra-keringő. 3. Bizet: Carmen, ábránd 4. Suppé: Bocaccio, egyveleg. 5. Kola J: Egy régi nótát hoz Budáról a szél, blues. 6. Kéler: Csokonai, nyitány. 7. Gounod: Faust, ábránd. 8. Strauss: A denevér„ egyveleg. 9. Kresányi: Pro-pro-propeller, foxtrott. 9.30: Hirek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Vizállásjelentés. 12: Déli harangszó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. 12: Szalonzenekari hangverseny. Karnagy: Bertha István. 1. Wagner: Tannhauser: bevonulási induló. 2. Kiszely: Fehér orchideák, tangó. 3. Zimbalist Efrem: Tánc szvit 3 tételben. 4. Frederiksen: Északi barcarola. 5. Stefániai: a) Vidalita; b) Esterellita, tangó. 6. Buday: Ne kérdezd, mi lesz holnap, blues. 7. Lindemann: Ifjuság előre, induló. 12.25: Hirek. 12.35: A hangverseny folytatása. 1: Pontos időjelzés, időjárás, vizállásjelentés. 2.45: Hirek, élelmiszerárak, piaci árak, árfolyamhirek. 4: „A háztartásképzés külföldön és nálunk". Stumpf Károlyné előadása. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés, hirek. 5: Molnár Endre: „Két költő". a) Hindu legenda, b) Levelek hullása. Felolvassa Haraszthi Lajos. 5.30: Gramofonhangverseny. 1. Leoncavallo: Bajjazók, ária. 2. Verdi: Traviata, duett. 3. Fauré: Aprés un reve. 4 Mozart: Két ária a Don Juanból. 5. Puccini, Bohémélet, duett. 6. Beethoven—Kreisler: Rondino. 7. Verdi: Trubadur, ária. 8. Donizetti: Az ezred leánya, ária. 9 Wagner: Két duett a Nürnbergi mesterdalnokokból. 10 Dohnányi: Capriccio, f-moll. 11. Mascagni: Parasztbecsület, Siciliana. 12 Leoncavallo: Harangkorus. 6.30: A Székesfővárosi zenekar hangversenye a városligeti Iparcsarnok előtti zenepavillonból. Karnagy: Vaszy Viktor. Közremüködi: Kővágó Lajos (ének). 1. Schubert: Ördögvár, nyitány. 2. Wagner: Siegfried, idill. 2. Massenet: Scenes pittorekvues. I. Marche: II. Air de ballet; III. Angelus; IV. Féte boheme. 4. a) Leoncavallo: Bajjazók, prológ; b) Bizet: Carmen: torreádordal. 5. Erkel: Hunyadi László, nyitány. 7.45: Békeffy-Karinthy est. (Részleteket nem közöltek). 9: Pontos időjelzés, hirek, lóversenyeredmények. 9.15: Horváth Gyula és cigányzenekarának hangversenye Kalmár Pál (ének) közremüködésével. Közben 10: Időjárásjelentés. 10.30: Somogyi Gyula francia nyelvü előadása: „Magyarország szerepe az egyetemes kultura kialakulásában". 10.45: A Budapesti Koncert Szalonzenekar hangversenye. 1. Löwenthal: Hegyen-völgyön, egyveleg. 2. Kálmán: Keringő a Marica grófnőből. 3. Hollaender: Szvit négy tételben. a) Onémet nászmenet, b) Tubica, c) Illatos rózsák, d) Lovasposta. 4. Dreyer: Ukrajnai vázlatok. 5. a) Sally: Azért se fáj, tangó, b) Carlo de Fries: Van a Dunán egy kis ladik, slofox. 6. Dreyer: Ünnepi gavott. 7. Szirmai: Keringő és foxtrott a „Princess Charming" operettből.

Részletes müsort vasárnapi rádiómellékletünkben közöltünk.

10 szavas apróhirdetés

2 napilapban 30 fillér. Hirdetés feladási helye: Kossuth-u. 3., I. e.

Vásárok jegyzéke

Augusztus 2-án: Felsődabas. Állatvásár: Kiskunlacháza

Augusztus 3-án: Ádánd, Bánokszentgyörgy (sertésvásár nincs), Fadd, Jászrokszállás, Kétegyháza, Mernye (sertésvásár nincs). Mezőkeresztes, Nagyoroszi, Nádudvar, Pécs, Sajószentpéter, Soltvadkert, Somogysámson (sertésvásár nincs), Tarján, Tiszacsege, Tiszanána, Várpalota, Vaja, Zalaszentiván. Állatvásár: Devecser (sertésvásár nincs), Eger, Mezőtur, Pásztó, Sárvár. Kirakodóvásár: Kiskunlacháza.

Augusztus 4-én: Beled, Jászszentandrás, Nagybörzsöny, Nagyecsed, Nagykanizsa (sertésvásár nincs), Sóskut, Vásárosnamény. Kirakodóvásár: Devecser, Mezőtur, Pásztó. Állatvásár: Sátoraljaujhely. Szikszó.

Augusztus 5-én: Ape, Himesháza, Kaposvár (sertésvásár nincs), Sárospatak, Sárrétudvari, Tapolca, Vese (sertésvásár nincs). Állatvásár: Jánosháza. Miskolc.

Augusztus 6-án: Balatonfökajár, Berettyóujfalu, Csabrendek (sertésvásár nincs), Gyönk, Kecskemét, Onód, Somogysárd (sertésvásár nincs), Tiszafüred. Állatvásár: Celldömölk.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egy apróhirdetés 10 szóig hétköznap 30 fillér, vasárnap 50 fillér és egyszerre két reggeli lapban jelenik meg.

Vastagabb betüvel szedett szavak duplán számittatnak. — Jelzett hirdetések másfelé a alá esnek.

Levelezés

AROMÁS, zamatos kávét Király üzletében vevő előtt körkölik. Dégenfeld-tér 11.

Sasa!
Lapod megkaptam, köszönöm, — sajnos, enyhülés nincs, sőt a remény is kevés. Mulass jól! Üdvözöl Druszád
672

Betöltendő állás nőknek

Kevés
házimunkáért lakás kapható Apaffi utca 129
585

Gyermek
mellé játszótársul 12—14 éves kisleányt fizetéssel felveszek. Jelentkezni dr. Nagy Samu ügyvéd, Péterfia utca 2. szám.
691

Fürst-villa,
Simonyi ut 28., német kisasszony 1 gyermek mellé kerestetik.
501

Keresek
augusztusra megbizható mindenes szakácsnőt, hosszu bizonyitványnyal. Arany János 29., emeleten.
502

Tisztességes
bejárónőt felveszek. Ferenc József ut 58. B) lépcső, I. em 23. a.
503

Keresek
gyedek mellé jobb lányt augusztus 1-re, aki házi munkát is végez. Jelentkezni lehet délután 2—3 óra között Svetits bérház III. lépcső, III. emelet 12. ajtó.
685

Eladó ház

A debreczeni kolerajárvány

Irta: Dr Ignácz Béla

5.

A város kerületekre osztják, az orvosok lakása szerint, hogy igy a doktorok jobban ismerjék az embereket és az esetleg leendő betegjeiket. 1. Dr. Batsó Bálintnak jut a Hatvan-utca. 2. Molnár Józsefnek Csapó-utca. 3. Z. Sebők Józsefnek a Péterfia. 4. Jámbor Sándornak a Cegléd-utca. 5. Seborvos Juhász Mihálynak a Varga-utca. 6. Kmetty Pálnak a Piac-utca.

A város szigorubb elzárása. Az első erősitést az északi részre küldik, mivel Hadház felől az erdőn a gyalogosok könnyen átszökhetnek. Azért 15 gyalogos és 3 lovas őrt állitanak oda. De jul. 19-én már mindazon területen, hol erdő képezi a határt, bevonják az őröket és a Nagyerdőn innen állitják fel. Cél ezzel az, hogy kevesebb emberrel nagyobb és biztosabb ellenőrzést hozzanak létre és emellett kevesebb legyen a kiadásuk. Ugyanekkor kérik a tanácsot, hogy a nagyerdői árkot javittassa ki.

Julius 20. körül az utcákon levő mocsarakat földdel behordják, a vizet elvezetik. A Gilány és Ponyvás nevü vendéglogadóban lévő idegent és zsidót kiutasitják.

Előre gondoskodtak jó — amennyiben jónak nevezhető — kórházakról, „hogy ha netán kiütne a kolera, ne találja felkés ületlen" őket. A kórház alatt egyelőre csak veszteglő helyeket értenek.[1] Az első kórház, mely egyelőre veszteglő helyül szolgált, a Csődörös Epreskertben levő épület. Egy másik a péterfiai kapu előtt lévő volt salétromház.[2] A bizottság rendelésére a városgazda az épületet lakhatóvá teszi. Apolóul lehetőleg katonaviselt embereket alkalmaznak. Felszerelik a veszteglő helyeket. nyilasi csőszház és az epreskertihez szalmát és asztalt szállitanak. Visznek még korsót, 2 „butellát", 2 üvegpoharat, ecetet, fenyőmagot. kámfort, tintát, papirt, iróeszközöket, gyertyát. gyertyatartót, „koppantót", spanyolviaszkot. füstölő serpenyőt és nagyobb mennyiségü bort. Ezzel a kórház fel is volt szerelve.

A veszteglőhely épületét az Epreskertben a selyembogaras nagyszin alkotta. E szint 2 deszkafallal 3 szobára osztották. Egy-egy szoba 6—6, szükség esetén 10—10 embert képes befogadni.

Ezenkivül a karámok oldalait gyékénnyel behuzzák, illetve bedeszkázzák s igy ezeket is szobákká alakitják át. Tetőt deszkából vernek. De a veszteglő hely nagyon lassan épült és egyre szaporodtak a contumatias helyre itéltek száma, ugy, hogy jul. 12-én a bizottság elrendeli, „hogy minden ácslegény fogjon munkához és ha deszka nincs, ugy gyékényt használjanak".

Érdekes megemliteni, hogy e napon érkezett Nms. Magy. Kir. H. Tanácstól 18168. sz. a.-i rendelet, melyben elrendeli, hogy a veszteglő helyek felállitásához szükséges anyagot előre szerezzék be. De Debrecen város figyelmét késő volt erre felhivni, mert ekkor már 2000 szál deszkát vettek s a veszteglő helyek felépitése már csak órák kérdése volt. Ismételten elrendelik a kórházak rövid idő alatti felépitését, „mert mire a kholera — melytől Isten mentsen — kiütne, készen legyen!"

Nagy szükség is volt a gyors épitkezésre, mert jul. 7-től jul. 14-ig kimutatás szerint százöten (105) jutottak veszteglőhelyre. (A kimutatás a neveket is felsorolja.)

Nyulas.

Jul.	7.	bekerült	32 ember
„	7. d. u.	„	1 „
„	11.	„	19 „
„	12.	„	1 „
„	13.	„	2 „

Összesen: 55 ember

Csőd. Epreskert.

jul.	7.	bekerült	6 ember
„	8.	„	11 „
„	9.	„	6 „
„	10.	„	13 „
„	13.	„	8 „
„	14.	„	6 „

Összesen: 50 ember

A két helyen összesen 105 személy van.

Ezek közül a város tart . . . 46
Maguk költségén vannak . . . 59
Összesen: 105

A városnak e szigoru védekezése nagy anyagi áldozatokkal járt, mire nem volt tekintettel a cél elérése végett. Ezt néhány adatból és a veszteglésre itélhetőségi okokból világosan látjuk. Az egészségre ügyelő bizottság könyörtelen szigorral hajtotta végre rendeleteit, mindegy volt, ha szegény, vagy gazdag, avagy mindjárt orvos is volt az illető. Erre mutat Sebők orvos esete, ki Böszörményben volt jul. 23-án, mikor ott kiütött a dögvész. A bizottság utasitja a strázsákat, hogy mikor a város határához érkezik, ne bocsássák be, hanem a Nyulasba küldjék, hogy ott fürödjön meg, vegyen más ruhát és igy jöjjön be a városba.

A veszteglő helyek fenntartása és a rendeletek betartása azért is került a városnak különösen sok pénzébe, mert ha a családfenntartót elzárták, segélyezniök kellett az otthonmaradtakat. Igy pl. Oláh István és Bipó János Hatvan-utcai szekeresek gyanus helyről jöttek, tehát veszteglésre itélték őket. 9 gyermekük és feleségeik egy-egy köböl életet kaptak. A megfigyelés alatt levők nagy százalékát ingyen tartották. Dacára ennek a körülménynek, nem volt rossz ellátásuk. Erre vonatkozólag meggyőző adat a próbafőzés számlája:[3]

[1] Bizonyiték: ugyanekkor a tanácsjelentésben irja Miklóssy Ferenc szenátor „néztek egy alkalmas helyet a városon kivül, ahol szükség idején a betegek házát fel lehetne épiteni".

[2] T. j. 338. sz. jul. 2.

[3] E számla fennmaradt, megtalálható a E. ü. b. jző.-ben is.

„Számadlat"

„Eme fájó esztendő és hónap 13 napján a contunatiat ülők számára a próbafőzésnél tett költségekről".

(Folyt. köv.)

Állást keresö nök

Gyermekek
mel'ett házvezetést, bármely házimunkát, varrást vállalok. Kiadóba „Ibolya" jeligére. 670
Kereslet

Állást keresö férfiak

Érettségizett
középkoru iparos azonnali belépéssel irodai pénzbeszedői, raktárnoki vagy ezekhez hasonló alkalmazást keres Debrecenben és környékére, vagy gazdaságban minden elfogadható fizetésért. Szives megkereséseket „Szerény igényü" jeligére a kiadóhivatal továbbit. 335

Mérlegképes
könyvelő vagyok. Félhavi fizetésemmel honorálom azon illetői, aki bármiyen szerény irodai állásba elhelyez. Cimem: Pereces u. 2„ I. ajtó. 336

Betöltendő állás férfiaknak

Házmesternek
gyermektelen házaspár kevés házimunkáért felvételtik. Huszár utca 13. 579

Gyermektelen
vagy kiscsaládu házaspár, hol a férfi állásban van, vagy keres, takarításért lakást kap, disznótartással. — Poroszlay ut 40. 364

Házmestert,
gyermektelen házaspárt augusztus 1-re felveszek. Jelentkezni este 6—7 órakor Simonyi ut 25. 695

Jobb
családból 16 éves fiut és leányt fe'vesz a kiadóhivatal. Piac utca 49. szám.

Kifutó fiu
felvételtik. Ugyanott egy puldmérleg kerestetik Csapó u. 58., füszerüzlet. 499

Majoros cselédet
komencióra azonnal felfogadok, kinek 14 éves fia vagy gyereke van. Jelentkezhetnek Gazdák Bankja, Kossuth utca. 687

Kifutó fiut
13—15 évesig felveszek. Teleki utca 69. 696

Kiadó lakás

Kiadó
azonnalra egyszerü kis szoba, konyhás lakás 25 pengőért. Kossuth utca 25. 684

Szép
nagy kétszobás, egyszobás lakások összes mellékhelyiségekkel azonnal kiadók Zugó 4. Reál-iskolánál. 697

Utcai
nagy szoba, előszoba, — konyha augusztus 1-re kiadó. Baross utca 2. 682

Utcai
pince lakás kiadó. Mester utca 29. 4690

Pince szoba,
konyha augusztus 1-re kiadó. Cegléd utca 14. 528

Háromszobás
lakás Batthyány 14. sz alatt kiadó. 4703

Egy
szoba, konyha, speiz — szép virágos udvarban kiadó. Török Bálint u. 25. 565

Kiadó
2 szobás parkettes lakás azonnalra. Timár u. 52. 317

Kiadó
3 szobás, fürdőszobás — parketes lakás. Timár u 52. 318

Kiadók
augusztusra, novemberre modern lakások. — Péterfia 48. 645

Három
szobás, fürdőszobás, — komfortos utcai lakás szép udvarban kiadó — augusztusra Mester u 29. Értekezni 3—5-ig 4689

Kiadó lakások:
A Teleki utca 46. számu házban egy 1 szobakonyhás lakás augusztus 15-től, a Wesselényi utcában egy kis szoba augusztus 1-től kiadó. Értekezni lehet a Szent Anna utca 33 számu házban. Gy.

Két
szoba, előszoba konyhás lakás mellékhelyiségekkel, frissen festve olcsón kiadó azonnal — Mester utca 29. 651

Piac utca 44.
alat kiadó egy 2 szobás iroda és egy müheły azonnal. — egy háromszobás irodahelyiség, — esetleg kettéosztva is, lépcsőházi bejárattal orvosi rendelőnek kitünően alkalmas, azonnal kiadó. 462

Olcsón
kiadó utcai háromszobás, fürdőszobás modern lakás, tisztán festve, rendbehozva augusztus 1-re. Csokonai u 44. 4475

Kiadó
Simonyi ut 5 szám alatt 4 szobás lakás, mellékhelységekkel. 669

Modern
háromszobás, parkettes uj lakások, üzlet és raktárhelyiség azonnal kiadó. József kir. herceg utca 7. 498

Utcai
nagy szoba, előszoba, konyha augusztus 1-re kiadó, Baross u. 2. 504

Városi
bérházban, Szoboszlói uton első emeleti 2 szobás komplett lakás — augusztus 1-re kiadó. — Értekezni: A) lépcsőházban, Balla titkárnál Ugyanott egy jó karban levő harmónium eladó 491

Négy
szoba, parkettes, hall, fürdőszoba, cse'édszoba, virágos udvar kiadó Csapó utca 59. 689

Gyermektelen
vagy kis családu házaspár, ahol a férfi állásban van, takaritásért szép lakást kaphat — disznótartással. Poroszlay ut 40. 378

Butorozott szoba

BUTOROZOTT
udvari kis szoba kiadó Ispotály u. 13. sz.

Különbejáratu
csinosan butorozott utcai szoba magános urembernek kiadó. Rákóczi utca 52. LN

Különbejáratu
két utcai szoba butorral vagy anélkül egyenként is kiadó. Püspöki palota f. 38. 407

Különbejáratu
utcai butorozott szoba kiadó. Magoss György-tér 1. 692

Magános
nőnél butorozott szoba kiadó, női ruhát, fehérnemüvarrást, javitást olcsón készitek. Hatvan utca 37., keresztépület 494

Butorozott
szép nagy szoba esetleg konyhával kiadó — Huszár utca 13. Széchenyi utca végén. 578

Butorozott
szoba 2 személyuk vagy irodának kiadó. Világos hálóberendezés eladó. — Hunyady 12. 609

Lakónélküli
udvarban különbejáratu szépen butorozott szoba 25 pengőért kiadó, Pacsirta 11. 607

Különbjáratu
butorojott szoba kiadó Ára 25 pengő. Hunyady 12. 609

Különbejáratu
butorozott szoba 1—2 uriembernek uri házná' kiadó, Kossuth utca 29. 680

Teljes ellátás

1—2 uri
gyermeket nyaralásra elvállal a Bocskay kertbe uri család. Cim a kiadóba. 4552

Teljes
ellátással, különbejáratu butorozott szoba kiadó Szent Anna 58. keresztépület. 593

Dóczi és Svetits
intézet közelében teljes ellátással efogadok 2 középiskolás tanulólányokat. Cim a kiadóban. 137

Üzlet, mühely, raktár

Üzlethelyiség
utcai és udvari is kiadó Ferenc József ut (Piac-utca) 70 szám alatt. — Felvilágositást ad a Tiszántuli Mezőgazdasági Hitelintézet, Kossuth u. 8. 516

Kossuth utcai
üzlethelyiség raktárral azonnal kiadó. Értekezhetni Debreceni Első Takarékpénztárnál. 558

Uj postapalota
mellett, Hatvan utca 11. tágas üzlethelyiség — azonnal jutányosan kiadó. — Érdeklődhetni ugyonott: Martinnál. 335

Bankbetétért
is italmérés, közeli városban jogfolytonossággal vasutnál házzal eladó. 681

Eladó ingóság

Boltberendezés,
irodafal, iróasztal jutányosan eladó Megtekinthető: Piac 61., házmesternél. 493

Eladó
egy Singer varrógép. — Thaly Kálmán u. 4 — Kissnél. 492

Zongora,
rövid, jókarban levő, — használt tüzhely, ágy eladók Szappanos 7. 497

Gyermekkocsi
eladó. Piac 43., IV. 3. 500

Nagyértékü
ékszerekről és perzsaszőnyegekről szóló letétjegyek igen olcsón betétkönyvért is eladók Cim a kiadóban. 693

Eladó
jókarban két tölgyfa kád, egy szőlőmorzsoló. Huszár Gál utca 5. 690

Péknek
üvegtörmelék eladó. — Teleki utca 100. B

Eladó!
alig használt His Masters Voice koffer gramafon 14 lemezzel 120 pengőért eladó. Megtekinthető naponta fél 7-től 8-ig és vasárnap délelőtt. Sántha Imre. Magoss György-tér 13 fsz. 4530

Férfiöltöny
finom minőségben, vadonatuj, nagyon olcsón eladó. József kir. herceg utca 27., keresztépület. 485

Butorok

Antik
butorok állandóan kaphatók müasztalosnál, — Miklós utca 51. Tanulót felveszek. 351

Ajánlat

KIRÁLY kávéi mégis a legjobbak! Olcsó, kiadós, kiválóan zamatos. Dégenfeld-tér 11. szám.

Szemüvegek,

hőmérők, látszerek legolcsóbban **Paulo** vésnök bélyegzőkészitő és iát szerkereskedőnél, Batthyány u 22. 3847

Borotválás 16,
hajnyirás 20—30, ondolálás 60, manikür 30 filler. Wesselényi utca 111 Szikszay. 4491

Autó motor, kerékpár

Eladó
kitünő állapotban levő hat hengeres Auburn gyártmányu négyüléses csukott, személyautó, Felvilágositást ad a Tiszántuli Mezőgazdasági Hitelintézet, Kossuth utca 8. 4097

Személyautó
fuvarozást legjutányosabban vál'alok Szoboszlóra 6 személynek 12 pengő. Telefon 9—47 406

Kerékpárok.
használt, de kitünő állapotban igen olcsón eladók kedvező részletfizetés mellett. Debreceni Autóforgalmi, Hatvan utca 53. 446

Eladó
6 hengeres, 6 kerekü 3 tonnás Chevrolet teherautó 4000 pengőért. Berettyóujfalu, Horthy Miklós 39. Lukács József. 343

Kereslet

Méhviaszt
keresek megvételre. — Klein Vilmos, Arany János utca 10. szám. 426

Magános özvegy
uriasszony szolid, szerényebb igényü urinőt lakótársnak keres. Cim a kiadóban. 4484

BUZAALJAT,
kölest, repcealjat ugy kisebb, mint nagyobb tételben veszek. Apafi-utca 20 4419

Használt
sparherteket vesz a lakatos, Hatvan utca 36. 489

Eladó ház

Bankbetétért
is eladó közeli üzlet ház városban, italmérési jog. gal, á'lomás mellett. — Értekezni Csapó u. 23. 681

Eladó
telepi uj ház, 2 szoba, konyha, kamra, verenda, jó vizü kut. Ára 5500 pengő, me'y 1500 pengővel részletre megvehető. Értekezhetni Gazdák Bankja, Kossuth utca 688

Bankbetéttel
megvehető az Apafi u. 35. számu csinos családi ház. Részben adómentes. Minden kényelemmel ellátva. Havi jövedelme 100.— pengő. 698

Eladó föld

Eladó
72 katasztrális hold föld az Elepen. Értekezhetni Bethlen utca 54. kb.

Tanyás ingatlan
2 kat. hold a Diószegi ut mentén a 6-os kilométernél 4 hold őszi vetéssel kedvező áron és fizetési fetlételekkel eladó. Tiszántuli Mezőgazdasági Hitelintézet. Kossuth utca 8. 1873

Központi
egyetem és Simonyi ut közelében villatelkek eladók. Kedvező fizetési feltételek. — Értekezni Piac utca 70., ügyvédi irodában. 322

Eladó
közvetlen a város alatt 3 magyarhold prima fekete föld. Lucernásnak kiválóan alkalmas. Cim: Maróthy György utca 5. szám. 562

Létai uton,
két kilométernyire 18 holdas tanya eladó. Betétkönyvvel fizethető. — Bővebbet dr Székely ügyvédnél, Arany János utca kettő. 505

Saroktelek
300 négyszögöles 400 — pengő bankteher van rajta, 400.— pengő kész pénzért vagy Elsőtakaréki betétkönyvért megvehető. Cim a kiadóban. 694

Birtok bérlet

Bérbeadó
Büdszentmihályon 90 kis hold szántóföld. Értekezhetni ref. lelkészi hivatalnál. 686

Nyomatott a Magyar Nemzeti Könyv- és Lapkiadó Vállalat rt. Felelős kiadó: Dr PAJOR GYŐZŐ igazgató. — Nyomdavezető: VARGA ENDRE.